

ఇప్పుడే వెలువడినది.
ఇప్పుటికే చాలా ప్రజలు
ఈ ఖర్చు వదిలినవి.

తిలకుగారి జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు

త్యరవడును.
స్వరాజ్యము
సంపాదించుడు.

(మొదటి) ఆంధ్రకత్రికాధికారులను కాకినాడలో గాగర్వరావు వంతులుగా
దీని వెంటయో ప్రకటించుచు వ్రాసిన విషయము (కత్రిక కంపెనీ)

ఇందు మత, రాజకీయ, సాంఘిక పరిశ్రామికాది విద్యాది విషయముల గూర్చిన యువన్యాస
ములు 40 కలవు. చక్కని జీవితచారిత్ర గలదు. కల్లెముటములలోను, గ్రామ చావల్లలోను ప్రజా
సమూహమునకు చదివి వినిపించు దగినది. అక్షరజ్ఞానమున్న ప్రతివానికీన్ని విషయము చక్కగ బోధ
కదును. 426 పుటల గ్రంథము. ఈ యువన్యాసములను ధరించిన తిలకు యహనీయని జీవితసారము
వలెనని తారకము. మూడికొండ సత్యవారాణాశాస్త్రి లి.వి గారిచే రచనవంతముగ వ్రాయబడినది.

వెల రావడా బైదు రు. 2-0-0, అట్టబైదు 2-4-0. పోస్టేజీ వేయి.

కలయవారు: ఆంధ్రకత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి ముద్రాను.

“విద్యుచ్ఛక్తిదీపముల పూర్తి సెట్లు”

1. వా. వి. ఎంటి, డి. గా. మె, స్విచ్ బోర్డు, స్టాండర్డ్ బాటరీ, ఇవలది 16 సి. వి దీపములు, వాటికి
కాంపెనీ వేడ్లు, స్విచ్లు, వైర్లు, తంతులు మున్నగునవి పూర్తిగాగల విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల పూర్తి సెట్లు మేము
ఇప్పుడే తెప్పించి యున్నాము. సెట్లు గృహములలోన తరులకు దీపముల తెలిగించుటకు మరేమియు కొన నవసర
ము లేదు.

2. క. ప్రత్యేక పూటబో సహా దీపము 2750 లకు కాకినాడలో విక్రయించుచున్నాము. (కత్రిక పు
మారకపు ధర సహసంతు ఇది కనీసము రు. 8750 ల కైనను విక్రయించవలెను.

కొన్ని సెట్లు మాక్రికు ఈ పరికరము విక్రయించుటకు ముద్దగలవు. ఆకాంక్షించు కలగలండుకుత్తె
తరులకు వ్రాసి, తెప్పించుకొనడు.

3018

ఆంధ్ర ఎంజినీరింగు కంపెనీ కాకినాడ.

ఆంగ్లోఅమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ

మలేరియా జ్వరనివారణి

ఈ కొవధము సేవించుటలో ఎట్టి నిధమైన మలేరియా జ్వరమైనను నివారించును. జ్వరగర్భము మాడ కరిగించును
త్వరలో గుణముగనుడు. దీనికి ఎట్టి ప్రభావము లేదు, బుడ్డి 1 కి రు. 1-0-0 పొట్టుఖర్చు కేసు

అణ్ణాజిగారి ఉబ్బనరోగనివారిణి

ఉబ్బనబాధలను బాధించుటలో కీ కొవధి. దీనివలన గలుగు ఉబ్బనను మాడ ఇట్టిదని వ్రాయకల్యముగాదు. కీసి
ఉబ్బయోగించిన మీకే తెలియను. బుడ్డి 1 కి రు. 2-0-0 పొట్టుఖర్చు కేసు

V. M. Annajee & Bros,

Whole sale & Retail Chemists & Druggists.

2/200, Mint Street, Madras.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురవ్వు

(1979)



అనుభవకత్రిక కార్యాలయంలోనుండే అమ్మబడును.

15 పుటల దట్టి వెల రు. 2-0-0.

విజయలక్ష్మి కాకనీయిస్తుంది.

తపాల ఖర్చులు 1-కి 0-8-0, 2-కి 0-12-0.

డి. మన్నాలల్, డిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరిమురవ్వుడిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamiseri Depot, Bangalore City.

“అద్భుత జీవితవ్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము
ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పువయోగకరము.
ఇది చూచుకొనుటకు చాలకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము,
మొదలగునవి అపువరములేదు, ములకమైన తెలుగులో వ్రాయ
బడినవి. గొప్ప సర్వశిక్షణులను పొందినది. వెల 1 రూ
ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారగు ఆరీ వారాయణరావు.
వంతులు లి. వి. వి. ఎల్. గా రెట్లు వ్రాసిరి. “రాగల దానిని
తెలిసికొన గోరవారికి యీ అద్భుత ఫలదర్శిని సంతోషము
కలిగించునని నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ
దిగువ చిరునామాను వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2868

చోడవరం, వికాఖపల్లి, జిల్లా.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

(1447) సవ్యరతీ కేసు (1447)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రు. 0-12-0.

పండిత మదినమోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు తిలక్

ప్రతి 1-కి రు. 0-12-0.

చానిల్ రామస్వామిశాస్త్రి అండ్ కోస్.
202, ఎస్.కె.నగర్, చెన్నై.

మలయచందనము

గనేరియా ఈ మలయచందనము చాలావఱకు



వర్ణములేదు. పిడికారలో వుండేది
ఎలుపు, వెలుపు, తచ్చు, తమ మూలము
నికలము మలయచందనము మామూలు గ్లా
టెలో మామూలు. శ్రీలంకలోను
కావలసివచ్చినది ఇది కావలసివచ్చినది.

బట్టి 1-కి రు. 2-4-0.

1 చంకిసి (చందనచందనము కలపాము) కేసు 2-0-0

1251

బురుశోధక

బురుశుల మా పు గు గర్భాయో దోషములను బో
గట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. దప్ప 2-0-0

సీ యూ ప ము

కాకి, టి, బోలెలకు బదులు. మంచి మువాసన
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. దప్ప 0-12-0

కలయవారు: ఆంధ్రకత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి ముద్రాను.

వనోపధిసగన్నరీతి

కత్తిపాకము కత్తిపాకములకు అవసరమైన పదార్థములు
విజయలక్ష్మి కాకనీయిస్తుంది. ధర 1-12-0

వందలలో సీబోకాగంను ఎచ్చితే కత్తిపాక కలయఖర్చు
ప్రతిదీనినూ కలయించును. (2978)

విజ్ఞానము సి. డి. సానంట్

సం 144 ఫలదర్శిని పాఠశాల.

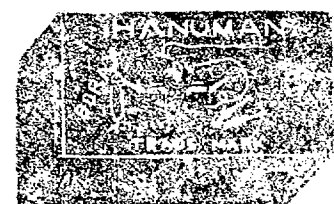
ఇదే మంచినమయము



సీనుకమలాల పువ్వురాగములకెంపుల బం
గారునగులన్ను వెల సరసముగాను పని శుద్ధ
ముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి.

కోటా మునిరత్నం తెట్టి అందు సచ్చు,
8087 217, వై.నాబాబు - మదరాసు.

హనుమా కై బో ర క్కు న బ్బు



దీనివలన గంజీ
తుల్యములగు పువ్వులను
వేరియన్నది. ఇట్టి గుం
బంధమును శుద్ధి, బం
కె, కట్టి, బాడల.

మొదలగు, చర్మ కాస్త
ము అత్యుత్కృష్టముగా బాగును, చర్మమును నవ్వించు
యను, ముపును, వాడెమును ఇచ్చును,
అన్నివోట్లను క్రయమనవలె బోరకును. (కత్రిక పుస్తక
చూచుచు) గుర్తు బాగ్రతగా గమనింపుడు.

ప్రతి గంగనాధం తెట్టి అందు బ్రదర్స్, ముద్రాను

మూ లి కౌ సు ర ము

ఇది సర్వవ్యాధులను మూలికలచేతనే పోగొట్టు
సాధనమును బోధించును. కైద్యుల నాయును లేకయె
మందులను రయారు చేసికొనవచ్చును. వెల రూ 1.
వి.సి. వేరు. సి.మునుస్వామి మొదలూర్లు సన్ను,
(8088) సం 41, లింగి కెట్టి వీధి, మదరాసు.

కలయవారు: ఆంధ్రకత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి ముద్రాను.

గ్లాసు గోండు

గ్లాసు గోండులు కలయరామున్న
వై.నా.వేరు (లింగి కెట్టి) సామానుల
గ్లాసు, మార్పులు, ద.తెలు సామాను

అన్ను కలిపియిన ఎవల ఆశ్చర్య
కలయ క్రొత్తవాడెల్ల లింగి కెట్టి

లింగి కెట్టియొసంగుచున్నది.

వెల సి.సి. 1-కి రు. 1-0-0.

6 అలాల దిల్లల గంపుబాటి మాడిసిసా ముంబయి.

2 కెట్టి కా.ర.య.య. (29-0)
వ. జె. యల మోదరాని బ్రదర్స్.
ఓక్స్ ఫిట్టింగ్ బ్యాంకు 5 కెట్టి కెట్టి మదరాసు.

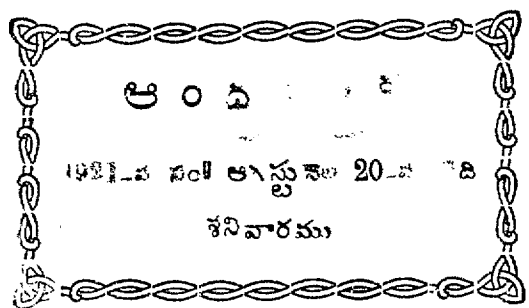
ole Agents:—JOHNSON Bros,
48, Bunder Street, MADRAS.

పే.వేదాన, అంధర్వేదం నా వాల్మీకియనా, ముదరానా.

① 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

కార్యవర్గము, మద్రాసు దేశీయము.

రాధాస్వామి }
23-9-19 } విజ్ఞాపనార్.



నిజ ప్రతిక్రియ

భారతీయుల భావవికాసమునకు కారణము

లనేకములుగలవు. హిందూ దేశము నావరించిన కష్టపరంపరలు, ప్రజలలో నూతనావేశమును కలిగించెను. రాజకీయము, పరిపాలనము, కలాపాత సమస్య, వలస రాజ్యములందలి కడగండ్లు, రాజ్యాంగసంస్కరణముల సంకుచితస్వభావము, ఇట్టి కారణము లనేకములు ఒకదానికొకటి దోడై ప్రజలకు సత్వమును స్ఫురింపజేసెను స్వరాజ్యసంపాదనముదప్పు వేరు తెలియజేయును లేదని, వారికి దోచెను. ఈ భావము దృఢముగ నాలుకొనిన కొలదియు, ప్రజలు ఆహ్వానితబృందములు. ఒక్క అపాయముమాత్రము దేశము నెదుర్కొనవచ్చును. ప్రజలహృదయములలో సహింసాభావము నెలకొనియుండుటచే, అల్లరులు దేశమున ప్రజలు సహభితి కవకాశములేదు. కాని నిజప్రతిక్రియనుమరచి, స్వల్పసహింసలతో దేశము సంతృప్తిజేందెడి యపాయము ఎప్పుడయినను గలుగవచ్చును. పంజాబు, కిలాఫాత్ సమస్యలు మొదలగున వన్నియు వ్యాధివిహీనులు. పరిపాలనావిధానము మారినగాని, ఈ చిహ్నములు రూపుమాపు. అందుచే స్వరాజ్యసంపాదనమే మూలమధ్యమమగు జ్ఞానమును మఱచినచో, దేశమునకు ముప్పు వాటిల్లవచ్చును. దేశమునకు స్వరాజ్యము నెప్పటికప్పుడు దెలుపుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యమునైన స్వయంసిద్ధాంతాధికారము. ఆ యధికారము మానవ్రసి జన్మస్వాతంత్ర్యము. వ్యక్తులకువలెనే, జాతులకును స్వయంసిద్ధాంతాధికారముగలదు. ఈ విషయమును సంధిసభవారికి లోకమాన్యతలకు మహాశయుడు దెలియబడెను. భారతీయులు తమ జన్మస్వాతంత్ర్యమును నిలవబెట్టుకొనునపుడుగాని, వారికారము సురక్షితముగాదు. వారి స్వతస్సిద్ధమగు హక్కును గుర్తించినటుల అంగ్లదేశము వెల్లడిజేసినగాని, ప్రజలలో సంతృప్తిజనింపదు. సంతృప్తి ప్రబలివగాని, అంగ్ల హిందూ దేశములకు దృఢసభ్యము గుమరదు. స్వరాజ్యసంపాదన మందుచే, సామాజ్య శ్రేణుమున కత్యంతావశ్యకము. ఈ సంగతిని రాజప్రతినిధి గ్రహించెనా? బ్రిటిషు మంత్రీవర్గము గ్రహించెనా? గ్రహించినయడల తడవేల జేయవలయును? స్వయం సిద్ధ యసూత్రమును శ్వేతజాతులు అంగీకరించిన అంగీకరింపవలయును. లేకున్న తిరస్కరింపవలయును. అంతియగాని, అటునిటు గాకుండ సంచరించుటకు వీలుండదు. స్వయంసిద్ధ య సూత్రమును వారు మనస్ఫూర్తిగ సంగీకరించితదనుగుణముగ నాచరించుచో, ప్రపంచమున శాంతిస్థాపితమగును. ఆ సంగతిని గ్రహించక పైపై మెరుంగుల నెన్నిటిగావించినను, ప్రయోజనముండదు. చాలక వర్గము వారెటుల సంచరించినను, ప్రజలు తాము గ్రహించిన నిజప్రతిక్రియను విడిచి ఎండమావుల వెంటబయిడజనను. స్వరాజ్యశయము నెఱవేరుట సులభసాధ్యము. కాంగ్రెసుసంఘము, స్వరాజ్యశయమును స్ఫుటపరచినది. సాధనమార్గమును నిర్ణయించినది. అట్లే, గమ్యస్థానమును మనువక సత్వర కార్యసిద్ధి లుగునటులు, ప్రజలు నిరంతర కృషి సూపుట భావ్యము ప్రజల దృఢ సంకల్పము. ను విధింపరుము కేరీని ముసాస్యము.

యించినది. అట్లే, గమ్యస్థానమును మనువక సత్వర కార్యసిద్ధి లుగునటులు, ప్రజలు నిరంతర కృషి సూపుట భావ్యము ప్రజల దృఢ సంకల్పము. ను విధింపరుము కేరీని ముసాస్యము.

ఇండియా ప్రభుత్వసాధనము

మ్యునిషిన్ బోర్డు కేసు సాదర్భమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రవహించిన విధము జూచిన ఎవరికయినను చాలింకగకమానము. ఇండియా ప్రభుత్వసాధన మిప్పుడు మరల బయల్పడినది. యుద్ధసమయమునందు ప్రభుత్వమునకు తీగెను సప్లయజేయుటలో మోసము జేసినందులకు కర్నానీ, బెనర్జీ, వెలుట్, ప్రింగరు గార్ల పై నొక కేసు కలతా ప్రెసిడెంట్ మీజస్టీట్టుకోరులో తీసుకొనిరాబడెను. ఈ కేసులో ముద్దయును దోషులని ఋజువుచేయుటకు తగిన యాధారములు గలవని, ప్రభుత్వ న్యాయవాదులు సలహాల నిచ్చిరి. చాలకాలమునుండి ఈ కేసు నిలువజొన్నది. ఏ కారణముచేతనో భానును హాలెండు గారు ఈ కేసును ఉపసంహరించుకొనుమని వర్తమాన ముఖి: వీని రాజప్రతినిధి గారిలో సీమగతిని అసలే జెప్పియుండ లేదని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి పార్లమెంటుసభలో జెప్పెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిన్నటిదినము ప్రవహించిన ఉపసంహటి జూచిన రాజప్రతినిధి సలహాను ర్ భానును హాలెండు గారు గైకొని యుండలేదని చివ్వునుగుచున్నది. రాజప్రతినిధి మాత్రము హాలెండు గారి పొరబాటును సర్దుబాటుజేసెను. హాలెండు గారికి కనియధిక మయ్యెనట, తీరిక లేకుండుట వారిపొర బాటుకొక కారణముగ నూచింపబడెను. రాజప్రతినిధి గారి తీరిక సమాధానపడిరి. హాలెండు గారి పుకొల్పిన సందర్భము లెవ్వియో, ప్రభుత్వ ప్రకటనము నంగీకరింపు. ముద్దయుల శిక్షలను, ప్రజలలో మొక కక్షయువాకి చెరువు లుగునట జ్యూరీ మధిప్రాయము ప్రతికూలముగనుండి ముద్దయు న విడుదల యగునులేల. ప్రభుత్వమున కవమానము గలుగునట. కర్నానీ గారు ప్రభుత్వము వారిపై మూడు లక్షల మొత్తమునకు దెచ్చిన సివిలు దావాలను ఉపసంహరించుకొనునటులు హాలెండు గారు జేతు గల్గిరి. మరియొ ముద్దయునుగు బిల్లింగు హార్స్టు అనువారు, ఈ కేసున కేసుయు అధ్యాయులేదనియు, విచారించిన నిజము వెలువే దెబ్బకుల దనియు, రాజప్రతినిధికి తీరికంపెను ప్రభుత్వము వారిపై సప్ల కరిహారమునకు దావాజేతుచో, క్రిమినల్ కేసు తొలగింపబడవని బిల్లింగు హార్స్టుకు దెబ్బకు, న్యాయము విలయించెదరాయని ప్రభుత్వమువారిని ఆశను తంతిమూలమున బ్రశ్నించెను. ఇట్టి మసభ్యశితికొచ్చి, న్యాయాన మంతగ జేయనక్కరలేదు గాని, ఇండియా ప్రభుత్వముగ మేరీరునున్నదో దెలిసికొను యావశ్యకము. మాంటా గూగారి: కరి దెలిసినటుల, నిపుటి కిని దారు, లోహమునుపై చలనరహితముగ నున్నటులవిడితేనుగు మున్నది సంస్కరణములయూలమున కేంద్రప్రభుత్వ విధానమునందు మార్పు ఏమియు గలుగలేదు. ఇక్కాలమున కిది అసలే బనికెరాదని ఋజుపగులేదా?

లాయడుజార్జి గారు : తుర్కీ సమస్య

లాయడుజార్జి గారు, తుర్కీ విషయమై యుద్ధారంభమున జేసిన వాగ్దానములకు భంగం కలిగి. మహమ్మదీయ ప్రపంచమునందు కలవరము గలిగించి, పిమ్మట జరిగిన లండను సమావేశమునందు, సెనరను సంధిని తృప్తికరముగ ముగింపకపోయి, పిమ్మట, గ్రీసుదేశము తుర్కీపై అవస్కందనము

ప్రారంభింపగ, దాని నాటంకపరుపక బోయిరి. రెండుదేశములకును మందుసామగ్రిని వర్తకులు యథేచ్ఛగ సప్లయజేయుటకు అంగీకార మొసగిరి. ఈతరున గ్రీసునకు ప్రోత్సాహ మొసగుటయేగాక, యుద్ధములోదొరికిన లాభములను జయించిన దేశము వారు పోగొట్టుకొనుట ధర్మము కాదని సుప్రీంకోర్టులు సమావేశము నందు వలికి, మొదటికే మోసముదెచ్చిరి. తిరిగి కామన్వెనభలో మాటలాడుచు, గ్రీసుపై సభి మానమును, తుర్కీయెడల నిరసనభావమును గనుపరచిరి. ఇట్టి అన్యక్షప్రసంగములవలన, ప్రాచ్య ఖండమునందు ఎట్టివ్యమువాటిల్లునో గ్రహించక, లాయడుజార్జి గారు మహమ్మదీయాభిప్రాయమును చులకనజేయుట, ఏమాత్రము పాడిగాదు. మహమ్మదీయులనిశ్చయము ఇందుమూలమున మరింత దృఢమగును. గ్రీసుకు తుర్కీని పోరాడనిచ్చి ఫలితము జూడవచ్చునని లాయడుజార్జి గారు తలంచుచున్నారు. పోరాటము ముగిసినపిమ్మట, జయించినవారు తమ ఇచ్చవచ్చినటుల చరింప మొదలిడుచో, లాయడుజార్జి గారు రేమిజేసెదరు? వారిని దారికి దీసికొనివచ్చుటకు మరియొక యుద్ధమునకు పాల్పడెదరా? సమాధానతరుణ మేతెంచినపుడు సెనరను సంధిని పునర్విమర్శింపవలసివచ్చునని లాయడుజార్జి గారు దెలిపిరి. ఆతరుణ మెప్పుడు వచ్చునో? సెనరను సంధిని పునర్విమర్శించునపుడు మహమ్మదీయాభిప్రాయము అనుసరింపబడునా, లేక ఉన్న గోడుగూడ బోవునా? మద్రాసు మెయిలు పత్రిక సయితము, లాయడుజార్జి గారివంత ప్రసంగమును తీవ్రముగ ఖండించినది. హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించినగాని, కిలాఫాత్ సమస్య సంతృప్తికరముగ పరిష్కారము గాంచదని, గాంధీనుహత్తుడు వివరించయుండెను. మహమ్మదీయులును హిందువులును గలసి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి కృషి సలిపి, చరితార్థ లయ్యెదరుగాక!

మ్యునిషివలుసంఘములు

ప్రభుత్వమువారిచేగాని, జిల్లావిద్యాసంఘము వారిచేగాని, ప్రభుత్వమువారినుండి అధికారము పొందిన మరి యేయితర అధికారులచేగాని రికార్డు జ చేయబడని విద్యాప్రతిష్ఠాపనను మ్యునిషివలు సంఘద్రవ్యమునుండి పోషింపగూడదనియు, దానికి సహాయము జేయగూడదనియు, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకింపు ఉత్తరువును ప్రచురించిరి. జాతీయవిద్యాప్రతిష్ఠాపనలకు మ్యునిషివలు సంఘములు సహాయము జేయకుండుట కీయత్తరువు ప్రచురింపబడె ననుట విదితము. విదేశీవస్త్రబహిష్కారమువిషయమై గూడ మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు కఠినమగును త్తరువును ప్రకటించియుండిరి. సహాయనిరాకరణోద్యమము, కేవలము వినాశకరమగు నుద్యమమని అధికారు లిదివరకు సూచించుచుండిరి. ఆయభిప్రాయము నిలువనేరదని, జేట పడినది. స్వదేశవస్త్రనిర్మాణము, జాతీయవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనము మొదలగువిషయములగూర్చి, దేశమధిక శ్రద్ధవహించుచు స్వరాజ్యార్హతను వెల్లబుచ్చుచున్నది. మద్యపానపేదముకట్ల విశేషోత్సాహము జూపి, దేశము ఆంతరంగికపారిశుధ్యము గనుపటచున్నది. మ్యునిషివలుసంఘములు ప్రజాశయములపట్ల యభిమానము గనుబటచుచు, ప్రజాప్రతిష్ఠాపనలకు ధనసహాయము జేయ నుద్యమించుచున్నవి. దేశభావలను కారించి కార్యక్రమమును వానియందే సమవుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విద్యాప్రతిష్ఠాపనలకుదప్పు తదితరప్రతిష్ఠాపనలకు సహాయము జేయగూడదని ప్రభుత్వము

వారు తమ వాదనలను, జాడ, నిరాకరణాద్యములు నందలి నిర్మాణభాగమునకు నిత్యావస్థగా గలిగింపవలెనని వారు తలపెట్టినట్లు గోచరించుచున్నది. ఆంధ్రదేశ మునిసిపల్ కమిషన్ లీతరుణమున తమ ఆర్థికారవమును కాపాడుకొను నని యూహించెదము.

పాఠశాలల బహిష్కారము

గాంధీమహాత్ముడు యంగు ఇండియా పత్రికలో యిటుల వ్రాసినట్లుల నేటి తంతివార్తలలో గలదు.

“1919 సంవత్సరమునందు శాసనోల్లంఘనమును దూర మాలోచించక మొదలిడినపుడు, నేను చాల పొరబడితిని. నడియాడునందు నాపొరబాటును గ్రహించినపుడు, దానిని హిమత్తుముతో బోల్పదగిన మిథ్యాగణనయని పేరిడితిని. అందు అతిశయోక్తి లేదు. స్వదేశవ్రతము ననుష్ఠించుచున్న నీదినములలో, మరియొకమారు నాయనజ్ఞతను ఒప్పుకొనుచున్నాను. ఈ లోమిడి మానముల యనుభవముబట్టి, ప్రభుత్వ విద్యా ప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారము సరియైనదని దృఢాభిప్రాయపడెను. కాని, నేను సూచించిన ప్రత్యామ్నాయ కార్యము విషయమై బలహీనత జూపితిని. ఏలనన, ఇతరులను ఒప్పించ జేయుటకు నాకు శక్తిగలదని విశ్వసించకపోతిని. ఫలితమును భగవంతునికి విషవక దానికొర కెక్కుడు శ్రద్ధవహించితిని. అందుచే, నా బలహీనతయందు, బాలురు పాఠశాలలను వదిలి, పీఠుల వెంబడి తిరిగెదరనియు, ఏదియో సుకబోధన విధానమును అనుసరించెదరనియు, లేనియెడల స్వరాజ్యము స్థాపితమగు వరకు నూలువడకెదరనియు, చెలిపితిని. నాగపురపు కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు పిమ్మట, ప్రత్యామ్నాయముల సనేకములను సూచించుటలో పొరబడితి నని నేను గ్రహించితిని. కాని అప్పటికే నష్టము గలిగెను. గత సెప్టెంబరుమాసములో నిది మొదలిడెను. జనవరిలో మరల వెదుక నారంభించితిని. కాని మరమ్మతులు అతుకులమారింపగ నుండును. సహాయ నిరాకరణపు బడులలో చాల వానిలో రూటు నిరుపయోగముగ నున్నది. లేక కనిలేనపుడు ఆడుకొనువస్తువుగ నుపయోగపడుచున్నది. విద్యాప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కార తీర్మానములో నేతయు, నూలుడియు టయు విధియని ప్రతిపాదించినయెడల, తక్కువ మంది విద్యార్థులే బయటకు వచ్చెడివారు. కాని నూలుడియుటగూర్చి గాని స్వదేశోద్యమముగూర్చి గాని నిశ్చయజ్ఞానము లేని వేలకొలది విద్యార్థుల కన్న వీరు ఎక్కుడు బాగుగ బనిచేసెడివారు.”

36 వ దేశీయమహాసభ

అహమ్మదాబాదులో జరుగనున్న ముప్పదియారవ దేశీయమహాసభకు ఏర్పడిన ఆహ్వానసంఘమువారి క ప్రకటన గావించిరి. సూతనవిధానము ననుసరించి ఆరువేలమంది ప్రతినిధులకన్న నెక్కుడుమంది హాజరు గాగూడదు. ఈ వత్సరపు కాంగ్రెసుసభ చాల ముఖ్యమయినదనుటచే, ప్రేక్షకులనేకులు హాజరుగావచ్చునని యూహించబడినను, స్థలసంకోచముచే మూడువేలమంది ప్రతినిధులు మాత్రమే హాజరుగుట కవకాశ మేర్పరుపబడెను. అయినను, ఎక్కుడుమంది ప్రేక్షకులు ఉపన్యాసకులను వినుటకు వీలగునట్లు, కాంగ్రెసు పందిరికి వెలుపల నొక వేదికను గట్టి ప్రేక్షకులు గూర్చొనుటకు సౌకర్యము గలుగజేసెద మని, ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రచురించిరి. సబర్బన్ నది యొడ్డున బహిరంగసభలు జరుగునట్లుల ఏర్పాటులు గావించబడును ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లకు దర

గోదావరిమండల మహాజన సభ టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద

కాకినాడయందు ఈనెల 20, 21 వ తేదీలను జరుగును.
ఆగస్టు 20 వ తేదీ స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనము జరుగును

భాస్కరుని నిప్పటినుండియు, ఓజిష్టరు జేయుటకు, ఆహ్వానసంఘమువారు తలపెట్టిరి.

నమకాలికాదీప్రాయములు.

(లండను టైముస్ పత్రిక)

భక్తిజ్ఞానములు: నిజసంయోగము

భక్తిజ్ఞానములకు వ్యత్యాసము చూపబడుచుండును. ఇవి రెండును మన యనుభవమునకే భాగాంశములు గావా యని యడుగుటకు మతాహులము మార్క గలుగుచున్నది. నమ్మట, చూచుట, ఇవిరెండును విరుద్ధములు. నమ్మకము, హేతువు, ఇవి రెండును ఒకదానికొకటి సాయపడుటకు సిద్ధమగునుండి, పరస్పరముగ లాభమునిచ్చుచు, స్నేహితులవలె నుండును. భక్తిజ్ఞానములనుమాత్రము నిలుల విభజించుటకు వీలులేదు. వానిమధ్య వెట్టి తారతమ్యములేదు. రెండును ఒకటియే. భక్తిలో వివిధావస్థలు గలవు. దైవచిత్తములయందు స్వతస్సిద్ధమగు నమ్మకము గలవారు, ఆధ్యాత్మికవిషయములను విశ్వసించెదరు. వారివిశ్వాసము మాధువిశ్వాసము గాదు. దృఢోచరముగాని సత్యములు వారికి స్ఫురించును. లేనిపోని భయమును వారు పారద్రోలెదరు. గాలిలో మేడలగట్టుటకు, వారు నిరాకరించెదరు. ఆధ్యాత్మిక జీవితాశయములపై వారాధారపడియుండురు. ఇందులకు వారి జ్ఞానశక్తియే సహాయపడును. నిజభక్తి సత్యముమీదనే ఆధారపడియుండును. విశ్వాసి, దానిని గుర్తించి, అంగీకరించును. తన జీవితమునకు దాని నాధారభూతముగ జేయును. తనకు ఆధ్యాత్మికశక్తులు గల వని గ్రహించి, అతడు నుఖముగ నుండును. అట్టిశక్తులకు స్థూలచక్షువునకు గోచరింపని లోకమునందు ఉత్పత్తిగలదని అతనికి తెలియును. అలోకమునందు భక్తి దనరారుచుండును. దానినుండి ప్రాణశక్తు లావిర్భవించును. విశ్వాసి, భక్తిద్వారా విశేషజ్ఞానమును సంపాదించును. జ్ఞానమును, భక్తియు, గలసి అతనికి సంపద నొసగును. ఒకదాని నొకటి ప్రేరేపించుచు, విశ్వాసికి వలయు ప్రత్యేకానుభవమును ప్రసాదించుటకు సాయపడును. భక్తిభావమునందు, అతను భగవంతుని కన్నజాతయును. భగవంతునికి దాస్యము సలుపును. తన యజమానియే తనతండ్రి గూడ ననుజ్ఞానమును సంపాదించుటకు, అతనిభక్తి పురోగమి. తండ్రి ఆస్తిలో తనకు గల హక్కుల గూర్చి కుమారుని కెట్టి విశ్వాస ముండునో, అట్టి విశ్వాసముతో నాతను స్థిరపరిచును. జీవిత మొసగు విద్యాశీతలము ద్వారా, అతని భక్తి మరయుక సత్యమును చూపును. మర్యమేమియులేక స్నేహితులవలె హృదయము హృదయముతో భాషించునపుడు, భగవత్ జ్ఞానము గలుగును. ఈజ్ఞానము, భక్తి యొక్క ఫలితము. దీనిని పొందెడివాడే నిజమగు జ్ఞాని. తనకు ప్రత్యేకదర్శనము గలిగె నని, అతను పలుకడు. ప్రత్యేకతేజము ఆహించెనని, అతను గర్వపడడు. అందరకును వీలగు మార్గముల ద్వారా అతనికి జ్ఞాన ములవడును. అతను అనుసరించెడి సూత్రములు, సామాన్య జీవితసూత్రములే. అతను అనుభవించునది, ఎల్లరును అనుభవింప వచ్చును. అత్య విషయమై గ్రహించెడి వారెల్లరు, భక్తియందు గల ఉన్నతజ్ఞాన ములవడును. నిశ్చయబుద్ధి గలుగును. నిశ్చయమై అచంచలమగుభక్తి గలవారు, అభిప్రాయచలనము దాటి ఈశ్వరుని జ్ఞానము జేరెదరు. చూడగన్నులుగలవారికిని, విన జెవులు గలవారికిని, గ్రహింప హృదయములు గలవారికిని ఈశ్వరుడేమి జూపెనో, దానిని వారు చూచెదరు. నేను తలచెదను, నేను వమ్మెదను, అని చెప్పటంతో నతను సంతుష్టి జెందడు. నాకు తెలియును, అని అతడు ప్రకటించును. ఈ తీరున లభించిన జ్ఞానము మానవత్వమయినది గాదు. అయ్యది భగవత్ స్వరూపమునందుండెడి సత్యము. అది ఎల్లరును అందుబాటులో నున్నది. అయినను ప్రేమస్వరూపమును గ్రహించి, సద్వర్తనము నందు శీఘ్రమునవారు మాత్రమే దానిని స్వీకరింపగలరు. సైతిక, ఆధ్యాత్మికానుభవమున కది ఫలితముగాదు. అయినను పుణ్యజీవనవిధానమును వివిధతాద్విములలో నేర్పిక వారియనుభ

వము ఇందుకు నిదర్శనముగనున్నది. ఇయ్యది భగవంతుని ప్రత్యక్షసంబోధనము. ఇతరులు చెలిచెడిసాక్ష్యమువలన, దీనిపై గల విశ్వాసము అతిశయించుచున్నది. కాని, ప్రతిమానపుడును తనంతట దాను సత్యమును గ్రహించును. అతనిజ్ఞానము అతనిదే. స్వానుభవపూర్వకజ్ఞానముఅను నమ్మకముతో నతడు దానినినిలుపుకొనును. ఏదియు దానిని కదలించబాలదు. భక్తిపరుడు, సందేహమున కవకాశ మొసగని సాధనమూలమున దానినిగ్రహించును. వెలుపలిదెట్లు లేని దగినను, అతని సంతృప్తి కొరత గలుగదు. ఈ జ్ఞానమును, మానవభాషలో పూర్ణముగ చెలుపుట యసంభవము. ఏలనన, అది ఈశ్వరునిజ్ఞానము. పరమాత్ముని రహస్యములను మానవ వాక్కులతో వర్ణింప దరముగాదు. ఇట్టిజ్ఞానమును విశేషికిరించుటకు, పదములు చాలవను సంగతి, తేటతెల్లమే. భగవానుని గూర్చిన సత్యము, విశ్వసించువాని హృదయములో నడగియుండును. అతడు దానిని తనదిగభావించును. అధికారములేనివారి కా సత్యము ను వివరము గ తెలుప వీలు లేదని, అతడు దలచును. నిజమగుజ్ఞాని, ఈశ్వరస్వభావమును జూడవచ్చును. ఈశ్వరుని కార్యమును వర్ణింపవచ్చును. కాని అతనికి తెలిసినదంతయు ఇతరులకు జెప్పవీలు లేదు. సత్యస్వరూపుడగు భగవానునితో సరాసరిగ సంభాషించునపుడే, దానిని నేర్వవలయును. అంతయిగాని ఇతరుల ద్వారా ఇమ్మహాజ్ఞాన మెన్నడును లభింపదు. ఈజ్ఞానమును స్వీకరించుట కర్హతగాంచినవారెల్లరును, దీనినిపొందవచ్చును. కాని దానికొరకువెదకి, దాని నిమిషపుకొనుట కెవరు శీఘ్రబాంధెదరోవారికిదప్ప ఇతరులకదితాయవదదు. పవిత్రహృదయులుదప్ప ఇతరులుదానిని ఎటుల అనుభవింపబాలగో, అటులనే దానివెలుగు ననుసరించి జీవింపకపోయినను, కోపావేశములో మునిగిపోయినను, అప్రతే సనుఖిలోలు రయినను, అన్యాయలాభార్హము చే, ప్రేరేపించునను, దానిని బోగొట్టుకొనియెదరు. అపుడువెలుగు చీకటియగును. జ్ఞానము మందముగనుండును. నిశ్చయభావము దొలగి, అత్యంతమగుభీతి దానిసానము నాక్రమించును. అందువలన భక్తిదోలగుటయే గాక, ఆశగూడ అస్తమించును. జ్ఞానికి మాత్రమే భక్తిజ్ఞానములమూలమును, భగవానుని సాక్షాత్కారము లభించును.”

బెజవాడ బట్టలు :— ఇతర రాష్ట్రములవారు ఆంధ్రరాష్ట్రపు చేతిమీలు బట్టలను యెక్కువగా కొరచున్నారు.

ఏటికి బెజవాడ బట్టలని ఒకవిధమైన వాడుకబడి యితర రాష్ట్రములలోని కార్మికులకమిటీల నుండియు స్వరాజ్యాభిమానుల నుండియు, ఆంధ్రదేశములలో శుద్ధస్వదేశీవస్తుములు వారి కేంద్రదేశములు వర్తకులపేర్ల తెలుపవలసినదిగానున్న స్వదేశీబట్టలు సప్లయచేయవలసినదిగానున్న బెజవాడ జిల్లాకాంగ్రెస్ సంఘ ఆగేసుకు చాలాఉత్సాహములవచ్చుచున్న విగమక ఆంధ్రదేశములో యేమియు దగలేకుండానున్న నమ్మకముగానున్న స్వదేశీ వస్తుములనుతయారచేసేవారున్న అమనమునంటివారున్న తమ చిరునామాలనుగ్రామము పోస్టు రైలుస్టేషనుసహా వెంటనే బెజవాడలో జిల్లాకాంగ్రెస్ సంఘ కార్యదర్శిగారికి తెలుపకలెనని కొరచున్నారు—అయ్యచేత కార్యకర్తలపు జిల్లా సంఘ సంయుక్త కార్యదర్శి, బెజవాడ.

భూమిపూడి సర్కారు పంచాయతీకోర్టు:— సర్కారు

పంచాయతీ కోర్టును వెట్టుటకు తహసీలుదారు వచ్చుట ఇది రెండవ పర్యాయము. సాటింపు చేయించిరి. పెద్దమనుష్యులకు నోటీసు పంపిరి. కాని ఎవరును దీనిని అంగీకరించని కారణము చేత శ్రీవారు గ్రామము పెడలిపోయిరి.

రామయోహన్ సభ:— ఈసభవారు 21 వ తేదీ

ఆదివాది సాయంత్రం 5 గంటలకు పూర్వదర్శనములలో “సారంగధర” నాటకమును తమిళమున ప్రదర్శించెదరు.

ఆనందోద్యమము

విద్యార్థుల అవినాశము

నుమాంతుడు వారిని మందలించుట

1919 లో దిద్దుబాటు చేసిన శాసనము ప్రకారము విద్యార్థులను ప్రకటించితిని అట్లు ప్రకటించుట గొప్పపాపముగా నే నా ప్రకటించి నేను గొప్పతప్పు చేసితిని వెంటనే వెల్లడించితిని. దానివలన కలుగు ఫలితమునుగూర్చి నేను బాగుగా యోచించలేదని వదిలించుకొని నేను ప్రకటించిన వెంటనే నానలన జరిగిన పాపములు అంతయుతొలగి మంచికొండయితే వెల్లడియని స్పష్టముగా తెలిపితిని. అంతరేతనా క్రిందియందు లేదు. ఇప్పుడు కొన్ని వాస్తవములనుండి స్పష్టమైన గూర్చిన దీక్ష వచ్చుచున్నది. ఈ సందర్భమున నే నింకొక విషయమున తప్పు పొప్పుకొనవలసియున్నది. ఈ తొమ్మిది నెలల అనుభవము ను జట్టియు ప్రభుత్వవిద్యాలయములను బహిష్కరించుట చేయదగిన కార్యమేయని స్పష్టమైనదిగాని, చదువుమాననవారేమి చేయవలెనో అప్పుడే నేను నిర్ధారణగా చెప్పకపోవుటకు నానందోద్యమమే కారణము. నే నింకొకపనిని నిర్ధారణగా చెప్పిన విద్యార్థులకు సమర్థము కలుగదేమో అను మనోదృష్ట్యము నాకప్పుడు కలిగినది. నేను మానించినపుడు వారు దాని ననుసరించుటయు చేయగలరేకీ నాకు కల వను ఆత్మవిశ్వాసము నాకప్పుడు లేకపోయినది. కాబట్టి చదువుమాననవారు వీధులవెంట తిరుగుదురు. ఏదోయొకవిద్య శక్తినిపనించును. స్వరాజ్యమేర్పడు వరకును వారు రాట్టముల నుపయోగించి నాలువడుకుట శ్రేష్ఠతమనని నేను నిర్ధారణలేకుండ చెప్పితిని. అది చాల పొరబాటు. ఏదోయొకటి నిర్ధారణగా చెప్పక నెండుమాడు పనులను మానించుట చాల పొరబాటుని నాగవూరు కాంగ్రెసు సభలో తీర్మాన మామోదించినది పిమ్మట నేను ప్రకటించితిని. గాని ఆ పొరబాటువలన జరుగవలసిన సద్దుమేత అదివరకే జరిగినది. ఆ సద్దుమేత వెల్లడయిన నెలలలో ప్రారంభమైనది. నేను మరల జనవరినెలలో తప్పును దిద్దుకొన ప్రారంభించితిని. గాని దిద్దుబాటు చేస్తున్నామని అనుకుంటున్నామని మాని సక్రమ కార్యము కావాలను. ఆకారణమున జాతీయ పాఠశాలలలో వెక్కిరింపియుండు రాట్టములపై నాలువడుకుటను ఏదో ఆపురు రకముగాను సోమరిపోతుల పనిగాను భావింపబడుట తలపించినది. ప్రభుత్వపాఠశాలలను వదలిన వారు ముఖ్యముగా రాట్టములతో నాలువడుకుటను ఆనూలుతో చేతిమగ్గులుపై పెట్టలను చేయుటను అభ్యసించవలెనని నేను చెప్పియుండినవో యంత హెచ్చుచుంది విద్యార్థులు ప్రభుత్వ పాఠశాలలను వదలియుండరు. కొద్దిమంది మాత్రమే వదలియుండురు. వీరంతయును చేయు పనికంటె కొద్దిమంది యొనసను వారు హెచ్చుపనిని చేసియుండురు. ఏలయన యిప్పుడు వేలకొలది విద్యార్థులు ప్రభుత్వపాఠశాలలను వదలి గాని వారికి స్వదేశీ ప్రత్యేకముగా గూర్చి చేతిరాట్టములతో నాలువ వడుకుటను గూర్చియు సమర్థ మేమియునులేదు. పాఠశాలలను కళాశాలలను వదలి తాము చేయదగిన దేశసేవను వారు నిర్ధారణ చేసికొన లేదని నుమాంతుడు యంగు యిండియాప్రెస్లో ప్రకటించెను.

* * * *

జిల్లాల భారతదేశము ముహూర్తము

మున్నటి ఆరవ సమావేశము

అమామదాబాదు సన్మానసంఘము ప్రకటనము

నూతన సంవిధానము ననుసరించి కాంగ్రెసు సమావేశము విషయములను చర్చించి నిర్ధారణచేయునట్టిగాని కేవలము గంభీరోపన్యాసములను వినుటకు చేరు జనమండలి కాదు గాన సన్మాన సంఘ సభ్యుల సంఖ్యను ప్రేక్షకుల సంఖ్యను తగ్గించుటకు సన్మానసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. నూతన సంవిధానము ననుసరించి ప్రతినిధులసంఖ్య 6000 కు మించగూడదు. సన్మాన సంఘ సభ్యులసంఖ్య 3000 నిర్ధారణ చేయబడెనుగాన ప్రేక్షకులను 3000 కంటె తానియవలెలేదు. గాని యీసంవత్సరము ప్రేక్షకులు హెచ్చుచుండి రాగలరనియు వారి భాగ్యంమును కలిగింపగూడదనియు సంఘమువారు తేరుగుదురు గాన వారి కొర కొక ప్రత్యేకశాల స్వీకరించెదరు. ఆశాలయందు దేశీయనాయకులందరు మనస్ఫురించునట్లుగా చేయబడును. ఆయంపన్యాసములను వినుటకు స్వల్పముగా టిక్కెట్లు లేలు ఏర్పరపబడును. అదిగాక నుకల్లనుతీసివదిలించునట్లుకరెస్టలములను బహి

రంగ మహాసభలు జరుపబడును. ఈరీతిగా ప్రేక్షకుల సంఖ్య 8000 కంటె హెచ్చుగా నుండగూడదని నియమించుటచే కొందరి కప్పుడే అభిప్రాయభేదము కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ ఏర్పాటులవలన సభ్యులందరను సంతృప్తులు కాగలరని నమ్మెదము. ప్రేక్షకుల తరగతులను తేల్చును యింకను నిర్ధారణ కాలేదు. గాన ప్రేక్షకులుగా రాగోరువారు వ్రాసివచ్చి వారి పేరులు నమోదు చేయవలెను. పిమ్మట టిక్కెట్లు ఆమెను సక్రమము విక్రయింపబడును. అపు డిష్టములేని వారు రాక పోయినను బాధలేదు. యిష్టమున్న వారే టిక్కెట్లను కొనవచ్చునని ప్రకటించుచున్నాము.

నాగవూరు న్యాయవాదులు.

నాగవూరు న్యాయవాదులు ఆనందోద్యమము ననుసరించి న్యాయస్థానములను బహిష్కరించి నందులకు వారికి నోటీసులు పంపబడెను. ఆ నోటీసులకు న్యాయవాదులు స్టేటుమెంటుల నియ్యకలెనని వ్రాసిరి. 19 వ తేదీని జిల్లాజడ్జికోర్టులో న్యాయవాదులందరును స్టేటుమెంటులనిచ్చిరి. కాంగ్రెసుతీర్మానము ననుసరించి తాము వృత్తిని మానితిమని చాలనుందిచెప్పిరి. మిరలేమానిరింగ్ అనుగుటకు ప్రభుత్వము వారి కేమి అధికారమున్నదని వి. వి. కెల్కర్లగారు మున్నగు వారు వాదించిరి. ఆనందోద్యమమున చేరుట న్యాయవాదులొనరించిన ప్రమాణమునకు వ్యతిరేకము కాదా అను ప్రశ్నను గూర్చి నేను నా వైఖరమునకు నాగురువు మహమ్మదుకును చూపవలసిన భక్తిప్రమాణముకంటె అధికమైనది మరి ఏప్రమాణమునకాదు. ఆదైవ భక్తి కంతరాయకనుకు నితరప్రమాణము లన్నియు తొలగవలసి నదే అని మహమ్మదు సమీ యల్లాఖానుగారును కాలము మారినదిగాని న్యాయవాదులు ప్రమాణములు చేయవలె ననిన ప్రమాణవాక్యములు కాలానుగుణ్యముగ మారవలెను; లేనినో ఆత్మగౌరవముగలవా రెవ్వరును సజ్జీప్రమాణమును చెయ్యని యును నాంధ్రులారా వైద్యగారు నుడిచిరి. తక్కిన న్యాయవాదులందరును గూడ ప్రమాణమునివయమున జడ్జి అభిప్రాయము సరికాదని గాని ఏమియు వాదించలేదు.

డాక్టరు కేశవ బలరాంగారి కేసు

నాగవూరులో నీ డాక్టరుగారు బామిన ఇయ్యనంగీకరింపవలసిన నొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ప్రజలు డాక్టరుగారిని పుష్పమాలికచే నింపిరి. డాక్టరు గారు మనను కరగిపోవునట్లుపర్యవేషించిరి. పిమ్మట వారిని నెంట్లు జంబులు తీసికొని వెళ్లిరి.

కాకినాడ శుద్ధ స్వదేశీసంత

పరదేశీపనులపహిష్కారోద్యమమును కొనసాగునట్లు మహాప్రయత్నములను చేసి ఆంధ్రదేశము తనకీర్తిని పోగొట్టుకొనకుండ చూడవలయును. కాకినాడ నగరమును శుద్ధస్వదేశీసంత ప్రారంభించబడినది. శుద్ధ స్వదేశీ ఆంగ్ల 30 పెద్దమందిరములందు జెట్టుబడినది. విదేశీపుష్పముల వలె పేముతో నల్లబడినటు వంటియు, ముడుచుటకు వీలైనట్టి గొడుగులును, బోపిలు, గుండీలు, కొయ్యకొంగరములును గలవు. మేడవైనవిధిభక్తముల నాలు ప్రదర్శింపడినది. 10 వ నెంబరునుండి 180 వ నెంబరువరకు చేతితోపడకబడిన నాలుగలదు. బహుమతులను బడయుటకు వేరేనాలుప్రత్యేకముగ చేయబడినది. ఇదిబహుసాంపుగానున్నది. నారీతత్వములు వడికిన నాలు 40 వ నెంబరునుండి 80 వ నెంబరు వరకు ఉన్నది. పొందూరునుండు రాట్టములు చేయబడినవి. పితాపురమునందు ఒకటేకదురు రెండుచక్రములుగల రాట్టము తయారు చేయబడినది. ఇంతకంటె పెద్దది మరియొకటి మెషీనుకదురువంటి కదురును కలిగియున్నది. కదు శుభ్ర ఇచ్చుట నేచేయబడుచున్నది. ఎరెక్టిక్ చివరకరలు, 8 మరలతాళములు, ప్రతిపెట్టెకు సరిపోవుతాళములు, ఇచ్చటప్రదర్శనముందు గలవు. దూదిలోనుండి సులభమార్గమున విత్తనము తీసివేయుట, ఏకులు చేయుట, 5 వ నెంబరునాలును వడుకుట పితాపురమువార్త వ్యులకు కాసన మల్లికార్జునస్వామిగారు చూపిరి. ప్రదర్శనమును చూడవచ్చుచున్న ప్రేక్షకుల సేకవేలమంది కద్దరవత్సర ణముచేసి వచ్చుచున్నారు. అంతయు ఆత్మదృఢముగ జరుగుచున్నది అని పి. సత్యనారాయణగారు మాకు లేఖించుచున్నారు.

పల్నాడురాజ్యంగనభ

రెండవ సమావేశము

కారెంపూడిలో 15,16,17 తేదీలను బొరిస్టరు గుప్తగారి అధ్యక్షతక్రింద నీ సభ జరిగినది. చాల నెలలనుండి పల్నాడు ప్రజలు అడవులకొరకు యువద్యులు యెత్తిడి పాలై ఎన్ని అర్థి

లు పెట్టుకొనినను లాభము కలుగక పోవుటచే ఆయువ్యులను సాంఘికముగా బహిష్కరించుట పూనిరి. బొరిస్టరు పున్నవ ట్లీనారాయణ, వకీలు మాడభూషి నరసింహాచార్యులుగార్లను పల్నాడులో పనిచేయుచున్న మరిముగ్గురు మహమ్మదీయులను పట్టుకొనుట చే అడవులకొరకు యువద్యులను చర్యలను గూర్చి ఆగ్రహము నురింత ప్రబలమైనది. పశువుల మేతకు జూలెనెల 1 వ తేదీనుండి పన్ను వేసిరి. కాని ఆపన్ను నివార్యమందనే పశువులను మేపుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులైరి. అనగా వారు ఆజ్ఞాతిరస్కరణమునకు గడంగిరి; గాని జూలె ఆగష్టు నెలలలో ఆపన్నును వసూలు చేయలేదు. ఇట్టి సమయమున రాజ్యాంగసభ జరుగకుండ చేయుటకు ప్రభుత్వోద్యోగులు చాలా ప్రయత్నములు చేసిరి గాని అన్నిగ్రామముల నుండియు వేలకొలది ప్రజలు సభకువచ్చిరి. పన్ను చెల్లించ కుండు విషయమున నాయకుల సలహాను వినిగోరిరి. మొదట దేశీయ పుష్ప సభా స్థాయి సంఘ కార్య నిర్వాహకవర్గమువారి అనుమతిని బడయకుండ మండలకాంగ్రెసుసంఘము వారు ఆజ్ఞాతిరస్కరణము ననుమతించుట కధికారము లేదని అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమున స్పష్టపరచెను. దేశభక్త కొందఱు వేంకటప్పయ్యగారు 18-వ తేదీ ఉదయమునకువచ్చిరి. పల్నాడులోని స్థలస్థులకు సేవావ్రతులతో నాలొందిరి. ఆయా గ్రామములవారి ప్రత్యేక సమావేశమును జరిపిరి. ఒకసంవత్సరమువరకును పశువులమేతకు పన్నును చెల్లించవలెను. డాక్టర్లము లేకుండ సంఘ బహిష్కరణము నిష్పటివలెనే సాగించవలెను. ఇప్పుడు ఆజ్ఞాతిరస్కరణమును పూనినవో ఏవైన అల్లరులు జరుగకమానని మహాసభలో దేశభక్తుడు నుడిచెను. మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ నిట్లే నిర్ధారణ చేసిరిని చెప్పెను. పల్నాడులో ఆజ్ఞాతిరస్కరణము నడలించుటకు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారి అనుమతిని బడయుట కొకసభ్యు డొకతీర్మానము ముపసాదించెను. గాని మరల దానిని రద్దుచరచుకొనెను. దేశభక్తుని మహాసభ న్యాయమును సభ్యులు కాంతచిత్తులై యాలకించి వారి సదుపదేశము నంగీకరించిరి. చెరసాలకు పంపబడిన నాయకులనుగూర్చియు మద్దపానవిరసమును గూర్చియు కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. డెల్లంకొండ రాధానరాధా అధ్యక్షత క్రింద గ్రంథాలయసభ జరిగినది.

పల్నాడులో గ్రంథాలయములను హెచ్చుగా నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపబడెను. మరల వచ్చునపుడు దేశభక్తుడు గుత్తికొండలోను గుడ్లపల్లిలోను పశువులమేతపన్నును గూర్చి యుపన్యాసించెను. అచట చాలమందిప్రజలు చేరియుండిరి. వారాయన యుపదేశమున కంగీకరించిరి. చెరి ఎనిమిది నెలలు శిక్ష నేయబడిన మహమ్మదీయులు ముగ్గురిని గురజాల చెరసాలనుండి బళ్ళారికి తీసికొని వెళ్లుచుండిరి. వారు దారిలో కారెంపూడి సభకు వచ్చిరి. సభ్యులు వారి కత్యధికసద్భావముతో స్వాగత మొసగిరి. 18 వ తేదీని వారిని ముగ్గురిని దేశభక్తుడు దారిలో కలుసుకొని ఆశీర్వదించెను. వారుముగ్గురు సభికోత్సాహముతో దేశహితార్థము శిక్ష సమర్థించుటకు సంసిద్ధులుగా నున్నారు. 19 వ తేదీని దేశభక్తుడు సర్వారావుపేట న్యాయవాదులతో ముచ్చటించెను. ఫలితము ప్రోత్సాహకరముగానున్నది. ఆచటి స్వరాజ్యన్యాయస్థానము దాగుగా పనిచేయుచున్నది. అనాడు సాయంకాలము సర్వారావుపేటలో దేశభక్తుడును చీనురుర్తి బసవయ్యగారు మహాసభించిరి. వినుకొండలో 19 వ తేదీని కల్లుపాటలు జరిగినవి. ఎవ్వరును సాదలేదు. అచటికి అనంతాచారి రాధానరాధాగార్లను మరికొందరును వెళ్లిరి. 18 వ తేదీని అచట నొకమహమ్మదీయుని పట్టుకొని సర్వారావుపేటకు పంపిరి. 29 వ తేదీకి వాయిదా వేసి ముద్దాయిని వదలివేసిరి. వెంగళలు సెయ్యారటిమీదనే వదిలిరి.

నూజివీడు కేసు

పోలీసువారిని కొట్టికట్టు నిరాధారముగా తేబడిన కేసులో ముద్దాయిలగువారిని 20 వ తేదీని అనగా నేడు, ఊరే గింపుతో కొద్దికు తీసుకొనివెళ్లిరి. విచారణ జరిగినది. తీర్పు చెప్పిరి. నారాయణ నాగభూషణంగార్లకు చెరి 6 నెలలును, నీలారలం కొటయ్య, రంగనాధం, గోవిందరాజులు, నరసింహాచారి, వెంకయ్య, మొహదీవుబేగు, సరవయ్యగార్లకు చెరి 4 నెలలును రామజోగయ్యగారికి 3 నెలలును కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ముద్దాయిలు చిన్నవయసువా రయ్యు సభికోత్సాహమును కలిగియున్నారు. అందరికి సమానముగా శిక్ష్యవేయలేదని మాత్రమే వారు చింతించిరి. చాలకాంతిగా నున్నది. ప్రజలధికోత్సాహముతో నున్నారు. పట్టారామయ్య, గోపాలకృష్ణయ్య, వేంకటప్పయ్యగార్లు త్వరలో వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.



దుర్గతినామ సం||రం శ్రావణ బ||౨, శనివారము

అరుణోదయము

[పేలాల లక్ష్మయ్య గారు]

కారుమబ్బల దాగిన కమలహితుడు
కాలగతిబట్టి బయలకు, కదలి వెడల
పక్షిబాలంబు గీతముల్ పాడదొడంగ
సృష్టిమేల్కొంది పనులకై చెలగుచుండ
గ్రుడ్డిదృష్టికి చీకటి గోడలుండ
అంధుఁ డెటుగాంచ గల్గు నీ యరుణదీప్తి?

* * * * *
చివ్వుచీకటియెల్లను జెడరిపార
గ్రుడ్డగూలుల భయమున గూండ్లు సేక
దొంగ గుంపులు పేషేగ తొలగిపోవ
బాటసారులు పయనమై పరుగులిడగ
దృష్టిగలవారికెల్లను దెల్లవార
అంధుఁ డెటుగాంచ గల్గు నీ యరుణదీప్తి?

* * * * *
భరతపక్షియు నభయన బాడుచుండ
పీనలరీతి కొమ్మలు విసరుచుండ
బాలభానుండు ప్రితిలో బాటఁజూప
భయరయంబున బాఠెడు పథికజనుల
తెట్టికల్లుల మీరంచు తెక్కిరించు
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
కాలయాపన మాయగా కదలి చాలు
సత్యరాజ్యంబుఁ జేర్చుకొనగ రమ్మ
నావికా! నిన్ను మేమెల్ల నమ్మినాము
అనుచుఁ బథికులు దరిఁజేర నార్చిఁజెంద
గ్రుడ్డిదృష్టికిఁ దిమిరందె గోచరింప
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
అంతరాయంబు లెక్కిని చెంత నుండ
దరినిజేరగ గమకించు ధైర్య మేమి
రండు దరిఁజేర్చు మిమ్ముల రయముగాను
అనుచు నావికుఁ డెల్ల రానందమొంద
ఓడ నడపగ నయ్యది యెదుఁజేర
దిట్టవుగా మాటలాడియు దిట్ట లేని
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
సంద్రమా! నీవు నమ్మింక బంపలేవు
కాలమా! సాధ్యమా మమ్ముల గలఁజెట్టె!
భౌతికపితావమా! మాకు భయము లేదు
అంచుమార్గము లెంతయు నభయమంద
నయ్యయో యెంతచేటాయె నంచు నేడ్వ
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

స్వారాజ్యసందగీతములు

తేగులగడ్డ సీతారామస్వామిగారు

- ౧. కలగంటి, కలగంటిని-భారతమాత
భువనతెండుట గంటిని
కలకలనవ్వుచు - కన్నబిడ్డలఁ గూడి
యున్నతీరును గంటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౨. రథమును గనుగొంటిని - నిరాకరణ
పథము కన్నుల గంటిని
సదయహృదయుఁడుగాఁగి - సాక్ష్యమును బూని
జనుచుండఁ గనుగొంటిని-కలగంటి కలగంటిని.

- ౩. తిలకుని గనుగొంటిని - స్వర్గమునుండి
దీవింతుటను గంటిని
ద్యేమబుద్ధిని మాని - తేజాభిమానులై
దిరుగుతుటను వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౪. దేవేంద్రుఁ గనుగొంటిని - విరావతమువై
జేజిల్లుట గంటిని
కాంతభావముతోడ - స్వారాజ్యరథమునకు
స్వారాజ్యమే గంటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౫. అతివమిన్నుల గంటిని - కర్పూరపు
హారతిచ్చుట గంటిని
పసిడివీటియఁ బూని - భరతగీతములను
బాడుచుండుట వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౬. జనులను గనుగొంటిని - రథము నంటి
చనుచుండఁ గనుగొంటిని
స్వారాజ్యమే మాకు సాధానాంతర మని
సాటింతుటను వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౭. దేశభక్తుని గంటిని - రథతత్త్వమును
జెలియఁ జెప్పుట వంటిని
స్వేచ్ఛచ్చత్తినిదేశ - సేవకేయుమని
చెప్పుచుండుట వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.

చె త వ ని

గీ. ఉత్సవజనావళులు వనశాఖమునలె
గాననము లాటవచ్చుకోకలను గల్పె
చైత్రముకువునఁ గడగంటెచాయలందుఁ
గలికిజొంపంపుటరంగుల కడలనుండి
వరభక్తము లార్చిగీతికల్ పాడుచుండె.
భావకలుషితప్రాణకాంతానిహిత
నాంబువులగతి చారునీహరహాకై
కములు పడుచుండఁ గుసుమపుత్రములపయని.
కాంతింబంధము లానని భువనములు
తీరుగుబురుల పొటక త్రియలగాన
మంత్రిముల మూర్ఖులొయె శ్యామాచరాంగి
క్రాలుదట్టంపుచాయల పూలవీణ
యొందు వికసించి తీహారుమండె నొక్క
శ్యామలత చిత్రవిదిపలాప్తి మెఱసె
గాడుపులు పూవులేరాల నీవలంబు.
వదలు ప్రాలంకృతాంబునాంకురములపయ
వికచనుమముల రంగవల్లికలు వ్రాసె.

పాతూరి అంజయ్య.

గ్రంథ పరిచయము

బ్రహ్మసూత్రార్థచక్రగిరి ప్రథమసంపుటయు:-
గ్రంథకర్త వెన్నెలకంటి సుందరరామశర్మగారు. ప్రకాశకులు:-
వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, వావిళ్లవెన్నెల, మద్రాసు.
పెల నిర్ధారణ సేయబడలేదు.
బ్రహ్మసూత్రార్థచక్రగిరి యనునది ప్రస్తుతము మన పండి
తులు - కాంకర బ్రహ్మసూత్రభాష్యమనియును, శాకిక మీ
మాంసాభ్యావృణియను, బ్రహ్మసూత్రభాష్యమనియును పలు
తెలుగుల వ్యవహరించు - వ్యాసవచిత బ్రహ్మసూత్రము
లనుచి చాఱించు కాంకరభాష్యమునకుఁ దెలుగుకృతి. బ్రహ్మ
సూత్రములను మఱికొందఱు ఉత్తరమీమాంసాశాస్త్ర మని
యును వ్యవహరించుట కలదు. ఈ బ్రహ్మసూత్రములందు
మొత్తముమీద నాలుగధ్యాయములును - నూటతొంబది యధి
కరణములును గలవు. ఒక్కొక్క యధికరణమునందు విషయ
విశయ పూర్వ పక్షోత్తరపక్ష ప్రయోజనపూర్వకముగా

బ్రహ్మపదార్థమును గుఱించిన చర్చ లిందు సేయబడినవి.
ఒక్కొక్క యధికరణమునకును గాల్గేసి పాదముల చొప్పునఁ
బడునాల్గు అధ్యాయము లున్నయవి. ఇందు మొదటి యధ్యాయ
మునకు సమన్వయాధ్యాయ మని పేరు. భిన్నభిన్నములగు
ప్రాచీన వేదాంతమతముల కెల్లను కేవలము బ్రహ్మపదార్థమునంత
సమన్వయ మని నిరూపించుటచేత నీయధ్యాయమునకు సమన్వ
యాధ్యాయ మని పేరు వచ్చినది. ఈ యధ్యాయమునందు ఆకా
శాదిశబ్దములకు వ్యక్తబ్రహ్మలింగములచే నైన సమన్వయము
మొదటిపాదమునందును, రెండవపాదమునందుపాశ్చర్యబ్రహ్మవిష
యిక వాక్యములకును మూడవపాదమున నవ్యక్తబ్రహ్మలింగము
లగు వాక్యములకును నాల్గవపాదమున లైన చేసిన సమన్వ
యము దృఢపరచుటకై అవ్యక్తాది శబ్దముల అర్థ విచారణయును
చేయబడినది. ఇంక రెండవ యధ్యాయమునకు అవిరోధాధ్యాయ
మని పేరు. ఈ యధ్యాయమునందు స్వమత విషయమునఁ
బ్రతిపక్షులు చూపిన విరోధముల నన్నిటిని సకారణముగా
చర్చించి-అవిరోధములుగా నిర్ణయించుట ముఖ్యవిషయము. ఈ
సందర్భమునందు సాంఖ్యము మున్నగు వివిధమతములవారి శా
స్త్రసిద్ధాంతములను వాదభోరణులును మున్నగు నవి మిగుల
చక్కనిరీతితో ఖండనమండనములను గావించియున్న గ్రంథసం
దర్భ మెంతయు జదువదగియున్నది. తృతీయాధ్యాయమునందు
విద్యాసాధనములు - అనఁగా బ్రహ్మవిద్యాప్రాప్తికి అనువగు
సాధనములు - నిర్ణయింపబడి యుండుటచేత దీనికి సాధనాధ్యాయ
మని పేరు. నాల్గవ యధ్యాయమునందు విద్యాఫలములు-అనఁ
గా బ్రహ్మవిద్యాప్రాప్తిచే గలుగు ఫలములు విపులముగ నిరూ
పింపబడుటచేత దీనికి ఫలాధ్యాయ మని పేరువెట్టినారు.

వ్యాసమహర్షి ఇట్టిసూత్రములద్వారా అగ్రహార మగు
బ్రహ్మపదార్థమును చర్చించుటచేత ఈగ్రంథమునకు బ్రహ్మ
సూత్రము లను పేరు సార్థకమగుచున్నది. వ్యాసులవారు రచిం
చిన గ్రంథము సూత్రప్రాయమై యుండుటచేత నద్దాని తాత్ప
ర్యము లోకులకు దురవగాహము కాఁగా శంకర రామానుజ
మధ్వవల్లభాచార్యులు తమ తమ భావములకును మతముల
కును అవిరుద్ధముగా బ్రహ్మసూత్రముల యర్థమును భాష్యరూప
మున వ్రాసియున్నారు. ఇందు ప్రస్తుత మీ బ్రహ్మసూత్రార్థ
చక్రగిరి యనునది శంకరాచార్యులవారి యద్వైతభాష్యమునకు
ఆంధ్రీకరణము. ఇప్పుడు మా కార్యాలయమునకు చేరిన ఈ
ప్రథమ సంపుటమునందు ద్వితీయాధ్యాయము పరిసమాప్తము
మాత్రమే ప్రకటింపబడియున్నది. త్వరలోనే రెండవసంపుట
రూపమున రేక్కిన గ్రంథభాగమునూడ ప్రకటిత మగునని విశ్వ
సింఛెదము.

ఆంధ్రవాఙ్మయమున కింతవఱకును సంపూర్ణస్థితి రాలేదు.
పాశ్చాత్యవాఙ్మయములకు రాజకీయాధి విషయములకు
చెందిన గ్రంథపరంపర నటుంచినను సువిరకాలమునుండి భార
తీయులలో ప్రచారపథమున నున్న దర్శన వాఙ్మయముగాని,
తత్వవాఙ్మయముగాని ఆంధ్రమున పరివర్తము నొందకుండుట
నిజమునకు గొప్పలోప మనక తప్పదు. దీనికి మనవారి యలసత్వ
మే ముఖ్యకారణము. న్యాయవైశేషికవ్యాకరణాది శాస్త్రముల
యందలి యనేకములకు సుదృఢములను ఆంధ్రవాఙ్మయమున
వెలయింపవలసిన భావము ప్రస్తుతపు మన పండితులవైని గలదు.
ప్రస్తుతము దేశకాలపరిస్థితు లందులకు కొంతవఱకు సుముఖము
లుగ గూడ నున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారివంటి
అభిమానులు - ముందంజవైది పండితుల ప్రోత్సహించి కార్య
మును నిర్వహింపబూనుట మిక్కిలి శుభసూచకముగ నున్నది.

కాని దార్శనికవాఙ్మయమును తెలుగుసేయుట సుదు
ర్భుతమగు కార్యము. ఏకాగ్రమునో ఏ పురాణమునో ఏవలనో
ఏనాటకమునో వ్రాయుట వంటిదిగాదు. తొలకత నేదర్శనమును
ఆంధ్రీకరింప దివురుదురో యద్దానిని ననేక పర్యాయములు మన
నముచేసి వశపఱచుకొనవలయును. పిమ్మట దాని నాంధ్రమున
వెలయించునప్పుడు - అధికారి తారతమ్యమును - గ్రంథగౌరవ
మును - మనమునం దుపలక్ష్యములుగ నుంచుకొని, పతితలకు

నిప్పుండియును పదార్థజ్ఞాన మలనడుపట్టి తీతులతో - తల్లెడుచితములగు పరిభాషావివరణములతో నాంధ్రీకరింపవలసియున్నది. ఇట్లు ప్రయాణమునకును గ్రంథగారమునకును భేదిల్లక సుమారు దృష్టితో వివేచన చేయుగలిగిననే నిజమగు నాంధ్రీకరణమునకు నగును. అట్టి ఆంధ్రీకరణములననే తనివంతటిఫలము చేకూరును అని ఆశ్చర్యభావము.

ప్రస్తుత మిబ్రహీమ్ నూత్రాధ్యక్షుడైన యను బ్రహ్మనూత్రాధ్యక్ష వివరణము మైరిమాచించిన పద్ధతులతో చక్కని భాషయందు సులలితముగ వ్రాయబడియున్నది. ఇందులకై ముఖ్యముగా ప్రకాశకులను గ్రంథకర్తలను ప్రశంసించవలసియున్నది. ఈగ్రంథము మొత్తము ఆంధ్రీకరణమార్గమును తెలియొక్క మనోరంజకతను చదువరులకు నూచించుటకై బ్రహ్మనూత్రాధ్యక్షుడైన యాచార్యుల కొంతభాగమును ఇందు స్థానిపులక న్యాయము ననుసరించి యుదాహరించుచున్నాము.

పూర్వపక్షము:—ఇట్లైనను ఆనందమయుడు బ్రహ్మము కానేరదు. మీ రుదాహరించిన యభ్యాసము ఆనందశబ్దమునకే కలదు. కాని ఈ ఆనందమయశబ్దమునకు లేదు. “ఆనందమయ మాత్మాన ముపసంక్రామతి” “ఆనందమయాత్మేన విజయను” అని యొకానొకచోట యానందమయశబ్దము కూడ గన్పట్టినను ఇంతమాత్రమున దానికి బ్రహ్మమే యర్థ మనుటకు వీలు లేదు. మయట్ ప్రత్యయమునకు వికారమే ఆప్రత్యయమునకు “మయ” అనునదియే స్వరూపము; అది, ఏపదమునై ప్రయోగింపబడునో ఆపదముచేత బలంపబడు పదార్థముతో చేయబడిన వస్తువుల రమును తెలియజేయును. అన్న పదమునై బ్రహ్మగింపబడిన యాప్రత్యయము, అన్నముచేత గల్గింపబడిన యన్నమయతో మును (చేగమును) తెలియజేయును. ఇట్టి యర్థమునకే వికారార్థ మని చేరు. వికార మనగా: ఒకపదార్థముమొత్తము పరిణామముచే నేర్పడిన మఱియొక పదార్థము. అర్థముగ నంగీకరించి మొట్టమొదటనుండియుండే జెప్పదున్న శ్రుతిమొత్తము యానందమయశబ్దమున మాత్రము మఱియొక యర్థమును చెప్పి ననుటయే యుక్తము కదా!

అవతారిక:—పై పూర్వపక్షమును అనువాదపూర్వకముగ విడిచియున్నాము—

౧౩. వికారశబ్దా నై తిచేన్నప్రాచుర్యాత్. ౧. ౧. ౧౩.

కాత్యాయను (సిద్ధాంతము):—“మయట్ ప్రత్యయమునకు వికారమే యర్థమగుటచే నన్నమయాదిపదములకుననే ఆనందమయపదమునకు గూడ “ఆనందవికారుః డగునాత్మ్య” అనియే యర్థము చెప్పవలయును. కావున నానందమయముడు పరమేశ్వరుడు కానేరదు. పరమేశ్వరుడు నిర్వికారుః డగుటచే నానందవికారుఃడు కాఁడుకదా?” అనినది సరికానేరదు. మయట్ ప్రత్యయమునకు “ప్రాచుర్యము విశేషముగఁ గలిగియుండుట” అనునర్థముకూడ * వ్యాకరణసిద్ధాంతప్రకారము కలదు. ఇచ్చట నాయర్థము నంగీకరింపవచ్చును. అప్పుడు “బ్రహ్మమునందు ఆనందము మిగుల విశిష్టము” అని యర్థ మేర్పడును. కావున దోషమేమియు కలదుకదా.

“అన్నచ మాదిశబ్దములయందు క్రమముగ వికారార్థమే గ్రహింపబడుచుండు నీ యొక్క యానందమయశబ్దమునందు మాత్రము భిన్నార్థమును గ్రహింపనేటికీ?” అనియెడవేరగా? వినుము. ఈ ఆనందమయాత్మ్య సర్వాంతరము డని ఇదివఱకే నిరూపించియున్నాము. కావున నీయానందమయాత్మ్య సుపజ్ఞేయములకై శ్రుతి స్థూలానుభవత్యాయము ననుసరించి యన్నమయాదులఁ జెప్పినది. ఇంతమాత్రమునలన కేవలక్రమపాఠమును మాత్రమే యలంబించి ముఖ్యాత్మ్యము బెలుపు నానందమయశబ్దమునకుఁ గూడ వికారార్థమునే చెప్పనక్కఱలేదు. “శ్రుతిలింగ చాక్య ప్రకరణ స్థాన సమాఖ్యానాం పారదౌష్ట్య మర్థవిప్రకారాత్” అను జైమినీమాత్రము ననుసరించి ప్రకరణమునకుండు ప్రతిబలాధికమైనది. కావున వ్యాకరణసిద్ధమై లోకానుభవవ్యవస్థప్రస్తుతోపయోగమై మయట్ ప్రత్యయమునందు తెలియవచ్చుచున్న ప్రాచుర్యాధ్యమును విడుచుట న్యాయముకాదు. లోకము నందును “ఈ యర్థము అన్నదానమయము. ఈనధ పండితమయము” అను నిట్టి వ్యవహారముల చేసేటలు కలవు గదా!

పూర్వపక్షము:—ఇట్లు చెప్పినను ఆనందమయము బ్రహ్మము కానేరదు. “ఆనందప్రమమము = ఆనందమే యధికముగాఁ గలది” అని “మఖ సుల్బముగ గలది” అని చెప్పినట్లగును. పర బ్రహ్మమునకు ముఖసంబంధము కల దనుట యెవ్వనికిని సమ్మతము కాదు కదా!

సిద్ధాంతము:—ఇట్లు కన్పట్టలేదు. వాస్తవస్థితిలో శుద్ధ బ్రహ్మమునకు నానందమయతోగాని దుఃఖముతోగాని సరియే యుపాధితోగాని సంబంధము లేదు. శుద్ధబ్రహ్మమును బోధించు

ఆచార్యుడిజ్ఞానము

ప్రజ్ఞాపారదృశ్యులగు పండితులకు భవభంధము సర్వకాలములందును జన్మస్థానము అనుటనిక్కము. దైవకటాక్షము వలన తక్కిన యార్థిక విభవములందు ఒకవేళ నెప్పుడైనను ఇతర భంధములకు భరతభంధము తీసిపోవు నేమో చెప్ప లేముగాని విజ్ఞానవిభవములందు మాత్ర మే కాలమునం దైనను తీసిపోవదని దృఢముగాఁ జెప్పవలయు. ఇందులకు ప్రాచీన భారతీయపండిత ప్రకాండులజీవితములే దృఢములగు నాదర్శములు కాగల్గును.

న్యాయశాస్త్రము (తర్కము) వర్ణనీయిన నున విద్యాంసులలో ఆచార్యుడిజ్ఞానము చేరు నైనను వివనివా యందను. ఆచార్యుడిజ్ఞానము అసాధారణమున వైయాయుకుడు. ఈ యన జన్మస్థలము కాంచీనుండలనుట. కాని సతీశచంద్రాని విను గురువీతని యాంధ్రజేతనియనిగా పేర్కొనుచున్నాను. ఆచార్యుడిజ్ఞానము- అభ్యస్తచమస్తదగ్యును- అధిగత చేదవేదాంగాది విశిష్టమును - నగు పండితోక్తమును. ఈయన జన్మతః బ్రాహ్మణుడయ్యును వీక్షునుబట్టి - అనగా ప్రవేశించిన మతమునుబట్టి - బౌద్ధుడు. సేతువు మొదలకొని హిమాలయ పర్వతములకు సమస్త పండితమండలిలోను - సర్వవార్తానికాగ్రగణ్యులలోను - వివాదమున - నీయన నెదిర్చి - పరాజయమునకు గురిగాని పండితుగాని-దార్శనికుడుగాని-ఆకాలమున లేదని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. దిక్షా గాచార్యుడు బౌద్ధభక్తమును స్వీకరించి నాగదత్తు డనువానికి కిష్కండై వాటిపుత్రియను హిసయానమార్గమును అనుసరించినవాడు. ఆచార్యుడిజ్ఞానము లోలుకొలత హిసయాన సంప్రదాయముమొత్తము ముఖ్య గ్రంథములగు త్రిపిటకములను చక్కగా నభ్యసించి అటువైవిచారానమతోక్తము లగు గ్రంథములను చదువ వొరకొనెను. మహాయానమార్గము వారి యధిష్ఠాతృ చేసత మంజుశ్రీ యనునది ఈయన దిక్షా గుని యమేయ ప్రతిభాబలమునకును - అద్భుత నిగ్రహమునకును - అసాధారణముగ వైరుష్యమునకును- అనుపమానముగ శాపాసనికశ్రద్ధాభక్తులకును - తుదయై దిక్షా గునకు సాక్షాత్కరించి కాస్తాగ్ధములను చేసి పండితుల జయింప జొరకొనినపుడు సర్వదా ఆమోఘవిజయములును ఆత్మధిక సన్న్యాసము లభించునట్లు వదువిచ్చిన దని యొక ప్రతీతి గలదు. ప్రతీతియని యనుట యేల? ఆ సేతుకథాచలము నఖండదిగ్విజయము గాంచి-మహాకవి కాళిదాసాదులకు వైరము - గుండెలదడునట్లు విజయప్రస్థానము సాగించిన ఈయాచార్యుని విజయ గాథలే ఇందులకు ప్రబలాధారములై యుండలేవా?

భారతీయులలోని తక్కిన పండితులవలె నీయన విపక్షుల జయించుటతో మాత్రమే తన జీవితకాలమును గడపక - తాను ఆత్మధికమగు నాయానప్రయాగములతో నాస్థించిన దార్శనిక విజ్ఞానభవమును దేశమునందలి జను లెల్లవలె పంచిపెట్టు తెట్టు యాలోచించి- ఆకాలమునందు- విద్యుల నేర్వంగారు విద్యార్థి బృందములకు భూలోకకల్పరథపువోలె నాశ్రయదాతయై-తన నో నేర్పడయై వన్నె కెక్కుచుండెడి - బాలనా విశ్వవిద్యాలయమునందు తాను నొక యాచార్యుడవని నాక్రమించి, ఆనాకు ఆవిశ్వవిద్యాలయమున నప్రతిమాను లని బిరుదు పెట్టుకొని యున్న సుదుర్జయూది పండితాఖండలుల నోడించి తర్క పుంగవాది బిరుదులను నెన్నిటితో పొందుటయేగాక- అసాధారణ శేషుషీగ్రంధధరుడని - నిస్సమమహిముడని-అబాలగోపాలము-ఆఖాత్ర గురుజను-ప్రశంసించబడినవాడు.

ఆచార్యుడిజ్ఞానము సంపరింపని దేశముగాని - వివదింపని కొవిడుడుగాని- 7లునని వాద సభగాని- బయవభావము తెలకొల్పి తెల్లముగాని-భారతదేశమునందు లేనేలేదు. కొన్ని యాధారములనుబట్టి ఈయన ప్రాయశః మహారాష్ట్ర దేశపు ప్రాంతములందే చాలనజుత తన విజయ యాత్రలను సాగించినాడనుట యత్యంతమోక్షికము. ఆకాలమునందు మహారాష్ట్రము మనీషిర్లు ములచేరాజ్యలేడి మహారాష్ట్రమై యుండవచ్చును కాబోలు.

ఆచార్యుడిజ్ఞానము మహారాష్ట్ర దేశమునందలి ఆచార్య స్థానము అను చేరుగల ఆచార్యవాడీయను చోటున చాలకాలములే వీలు లేదు. కావున నెప్పుటికీ నేదియో యొకయుపాధి యాశ్రయంపంబుచు నే యుండును. ఇచ్చట ఆనందమయోపాధి గ్రహింపబడినది. ఇందు దుఃఖసంస్పర్శము గూడ కొంచెము కలిగిన కలుగనిండు. దానివలన బ్రహ్మమునకు లోప మేమి? దానికి తేనితోను సంబంధము బొత్తిగనే లేదు కదా?

అ. ౧. పా. ౧. నా. ౧౩.

ము వనించి - తీలపారమిత్యము కాంతిపారమిత్యము పిత్య పారమిత్యము దానపారమిత్యము మున్నగు ద్వాదశపాఠముల తత్వములను- (అనగా బౌద్ధమతమునందు ప్రధానధర్మములని పేర్కొనబడిన పండ్రెండు ధర్మములను-) అవిఘ్నముగా- ఆప్రతిపాతముగ - ననుష్ఠించిన యాచరణశీలుడును సత్యతవ నుడు నని ఆతనిచరిత్రమును వ్రాసినవాడు పేర్కొనుచున్నాడు. ఈ పండిత శిరోమణి నఖండావిశ్వవిద్యాలయమున సుపాధ్యాయ పదవి నధిరోపించినపుడు- ఆతని కనేక పండితులతో- అనేక సమయాలతో - వివాదరంగములు మల్ల యుద్ధములు నమాయమి కయ్య సంభవించినవి. ఆ రంగరంగములు దన్నిటియందును ఈతఁ డద్విత్తియును ననుపమానుడు నగుటచేత ఆవిశ్వవిద్యాలయపు పండిత మండలి అచ్చెరువొని యాతనికి - పండితోష్ఠివము - అను బిరుదమును సమర్పించి పూజించి ధర్మసేన గాంచగలిగినది అని సతీశచంద్రులు వ్రాసినారు.

దిక్షా గాచార్యుడు సంపత్కుండలికి కెడిన విద్యాంసులకు గుండె గాలమువంటివాడు. ఆయన జీవించియున్న కాలము నందు మాత్రమేగాక, మరణించిన పిమ్మటకూడ - దిక్షా గుడు వ్రాసియుంచిన న్యాయసిద్ధాంతములను - వాదప్రక్రియలను- సిద్ధాంత రాధాంతాదులను- ఖండించుటకు బలము చాలక “శేషం లోకేన పూరయేత్తేన న్యాయమునకు ఆయన ప్రతిపక్షులు పాల్పడవలసివచ్చెను. మహాకవి కాళిదాస నంతటివాడు - “దిక్షా గానాం పథిపరిహరణ్ స్థూలహస్తావలెహా” - అని స్థూలహస్తత్యము నుల్లేఖించి పరిహసించెను. బ్రాహ్మణ మతానుయాయును ప్రఖ్యాతవైయాయులలో నొకడును అగు ఉద్యోత కానుడు దిక్షా గాచార్యుని కుతార్థికపదవిచే నలంకరించి చిత్రమునకు కాంతిని చేకూర్చుకొనెను. సర్వదర్శన స్వతంత్రుడని చేరుగాంచిన వాచస్పతియును లంతటివాడు వాదరంగము లం చేతని యుత్తలకుఁ దగిన ప్రత్యుత్తలము చెప్పలేక “భద్రం” బిరుదము నొసగి తనకు గల పరిహాసచతురత్యమును శాస్త్ర సంపదను-వెల్లడిచేసికొనుచు గెను. ఇత మన ఆంధ్రసహాయహోపాధ్యాయుడు మన్నాచే-మల్లినాథమారి- దిక్షా గుఁ డనగా చేత గాని నాగన్న యనుకొనెను గాబోలు!- స్థూలహస్త చాఖ్యాన సంపదగ్గుమందు- ఆధికల్పపద విరుదముచ్చి గారించినాడు. ఇట్లెందఱు పేర్లని యుదాహరింతుము? సురేశ్వరాచార్యుడు-చేక వేదాంతముల విద్వితీయలుభవంద్రు డని పేర్కొంచిన ప్రభావ చంద్రకవి- విద్యావంతుడు-మున్నగు వారీతనియుత్తలకు సమాధానమును చెప్పటలక నతిశయోక్తులు వ్రాసి ధన్యతఁ గాంచగలిగిరి. అహ! దిక్షా గాచార్యుల విషయమున మనవానికి గలిగిన యాదరాతిరేయమును, మరలచూచును నేమని కొనియాడవచ్చును?

ఇంతకును కాలమాహాత్య మట్టిది. ఇంతమంది యాచార్య పురుషులకు- ఇందఱు మతృపర ద్రవ్యులకు - ఇందఱు దార్శనికులకు. ఆనని చృదయప్రాయముగను - ముంగరాని కడిగను- కొఱకరాని ముక్కను తిరిగి మనశ్శల్యముగను- ఉండిన ఆచార్యుడిజ్ఞానము అమూల్య విజ్ఞానములకును ఆత్మవ్యుత్త ప్రతిభాసంపదలకును తావలములైన - గ్రంథరాజములు ఇప్పుడి భారతభూమి యం దెచ్చట వెదకను పూర్ణముగా కన్పట్టవు. కాని తిట్టకులలో మాత్ర మతని గ్రంథములు మరక్షితములుగా నున్నవందును.

దిక్షా గాచార్యుః జన్మకాలము

ఆచార్యుడిజ్ఞానము దేశాలమున నున్నవాడని ప్రశ్ని మొకటి యుపస్థితమగుచున్నది. దిక్షా గునకు గురువైన ఆచార్యుడనుబంధుని జీవితకాలము నాలన కతాది వివరణనుండెని ఆతని గ్రంథములన జెలియుచున్నది గాన, వసుబంధుని కిప్పుడగు నీ దిక్షా గుడును విదవతతాదివాఁడని నిర్ణయింపవచ్చును. దిక్షా గుడు ఆంధ్రదేశవాసియని మై చెప్పితిమిగదా. దిక్షా గుని ప్రాచుర్యాధ్యకాలమున దక్షిణదేశమున పల్లవరాజుల పరిపాలనము చెలగుచుండెడిది. దీనినిబట్టియును ఈతఁడు విదవతతా ద్వివాదని నిర్ణయంప కను వచ్చుచున్నది.

దిక్షా గాచార్యుని గ్రంథము లన్నిటిలోను ముమ్మసైన్న దగినది ప్రమాణ సమర్పయ మనుగ్రంథము. తనకు వివిధదేశముల పండితులతో గలిగిన వాదప్రతివాదములను సమర్పించుచు ననేక ప్రమాణములను ఈగ్రంథమునం దీయనకూర్చియున్నాడు. ఆచార్యుడిజ్ఞానము: ఈగ్రంథమును ఆంధ్రదేశమునందలి యొక పగ్గల ప్రాంతమున వసిించి వ్రాయబోరకొని ప్రధమశ్లోకమును వ్రాయు నప్పటికి బ్రహ్మాండమైన భూకంప మొకటి జనించెనని ప్రాచీనము నుండి పంపరగా నొక గాథ వివరమగుచున్నది. ఈ గాథకేమి? తనవాతివృత్తాంతము వివరదగినది. ప్రమాణసముచ్చయము వ్రాయుకాలములో ఆచార్యుడిజ్ఞానము రాత్రి యంతయు ను గాస్తాగ్ధ ప్రక్రియలందును స్వమతసమర్థనములందును గల అప



జంఘాలశాస్త్రీ యిట్లుపన్యసింపెను

ఆగ్రహము మొదటిలేదని జరిగిన యొక సాహాయ్య నిరాకరణపు సభకు నేనుగూడఁ బోయితిని. ఆసభయందు స్వదేశీయ సత్ప్రధానమును గూర్చియు విదేశీయసత్ప్ర బహిష్కారమును గూర్చియు-స్వదేశీ పరిపాలనా సౌకర్యమును గూర్చియు-విదేశీ యపరిపాలనాకష్టముల గూర్చియు-వశేతులు వారివారికిఁ గోరి చిట్లుముచ్చటించిరి. ఆయనవ్యాసములలో నునకెప్పుడుపనిలేదు.

ఆ సభలో దాదాపుగా నందఱు స్వదేశీయంబురాలం కృతులై కనుపట్టిరి. సభాసభ్యులెల్లరు "మీ బట్ట లెక్కడివయ్యా మీబట్ట లెక్కడివయ్యా? యని యన్యోన్యసంప్రశ్నలొనరించుచు ప్రకాశించిరి- చూచి పొందూరుకర్కయ్యయని యొకఁడు, మావి నునకన్న పేటవయ్యా యని యొకఁడు, మావి పిఠికాపురపునంతలో నివేయయ్యా యని యొకఁడు, మావి తాటిపాకపీఠవయ్యా యని యొకఁడు, మావి బహు బల్లిపాటివయ్యా యని యొకఁడు, మావి మా సొంతవగ్గులూనివే యయ్యా యని యొకఁడు, నిట్లన్యోన్య తర ప్రవాసప్రవీణులై భాసిల్లుచుండిరి. వీరిచట్టలను వారు నాడెము చూచిరి- వారిచట్టలను వీరు నాడెముచూచిరి. వీరు తలలు నిలు వున నూపిరి-వారు తలల నడ్డముగ నూపిరి. వీరియుత్తరీయముల బురువు వారు చూచిరి- వారి యుత్తరీయముల బురువు వీరు చూచిరి. వీరు తలలు పంకించిరి- వారు తల లెగురవైచిరి. వీరిగాంధీటోపీలు వారు నెత్తిపైఁ బెట్టుకొనిరి- వారి గాంధీటోపీ లను వీరు నెత్తిపైఁ బెట్టుకొనిరి. వీరు కనుబొమ్మలు వై కెత్తిరి- వారు మాతిమూలము దిగువకు పంచిరి. ఇంక సభవారందఱు సభావ్యాపారపరిణమా ప్రయోగముకొని లేచిపోవుదురనగా నేను లేచి (నాకంతకంటె సమయము దొరకలేదు) "అయ్యా! నే నేమైన మాటలాడవచ్చునా?" యని యన్యత్తు నడిగితిని. అందఱు నావంకఁజూచిరి. నాకు నూతనసత్ప్రము లేమియు లేవు. ఆ దిన మున స్వదేశీయసత్ప్రధానము లేవుక చేయవలయునన్న విషయ మున్నట్లుకూడ నే నెఱుఁగను. సభాభ్యుత్థులకు మదియొక వ్యాసమున కనుజ్ఞను ప్రసాదించుటతోడనే నే నుపన్యాసరంగ మునకుఁ బోయి నిలువఁబడితిని. నాకుఁగరతాళము లేయనచ్చునా

పత్త్యుపపత్తులను చర్చించుకొని ఉదయము కాఁగానే గ్రంథము నారంభించి వ్రాయుచు మధ్యాహ్నకాలమున భిక్షాంశము సమీపగ్రామములకు పోవుచుండెదవాడట. విపత్తుల సందు చూచుకొని ఎప్పటికప్పుడు వ్రాసిన యా గ్రంథ సందర్భమును చివరి తగులవైచిపోవుచుండెడి వాడట. విపత్తులు లేయు నిట్టి కార్యములకు బహువారములు కాఁతుడై మ అ ల మ అ ల వ్రాసియు- ఎప్పటియట్లు వ్రాసిన గ్రంథము క్రమసాధముల వాత మగుచుండుటయుఁ గని - ఆచార్య దిక్షాగుడు విసిగి వేసారి- చివఱకు- ఇట్లు వ్రాసెనట. "నమ్రతా పూర్వకములగు ననుష్ఠానములను చేయుదును. ఎవరైనను సరియే ఈ శ్లోకము లను నశింపజేయవలదని ప్రార్థింతును. గ్రంథములగు విషయము లలోగాని- అథవా గ్రంథగ్రంథముడ నగు నాయందుగాని-లోప ములను నపవాదపూర్వము లగు విషయములు నున్నవి తలందు వారుండురేని- అట్టివారికి ఆచార్యదిక్షాగుడు స్వయముగా మ పశ్చిమదై సమాధానము చెప్పుకొనును. ఎవరైనను సరియే విపత్తు జయము నొనర్చుదివురురురేని తనన ప్రమాణములను ప్రదర్శించి ప్రత్యక్షమున నొప్పించుట లేదుగాని యిట్లుహోదమున నొప్పించుట న్యాయముకాదు" - ఈ శ్లోకములను వ్రాసియుంచిన విమర్శ విపత్తులు వెల్లడియై యెదిర్చి ఓడి పారిన తనగ్రంథము నందు వ్రాసికొనియున్నాడు.

ప్రమాణముచ్చయము ముఖ్యముగా పండితజనలవిషయమున కర్హమై యున్నది. దానిని విమర్శించుటచేత ననేకములు అద్భుతవిషయములు వెల్లడి కాఁగలవు. ఈగ్రంథము ఆనుష్ఠాన శ్లోకములతో కూర్చబడి సాంఖ్యకాకాదుల వైదిని పోలి యున్నది. ఇందు ఆరు పరిచ్ఛేదములుగలవు. (౧) ప్రత్యక్షము (౨) స్వార్థానమానము (౩) పరాధానమానము (౪) త్రిరూప హేతువు (౫) ప్రత్యక్షోపమానశాబ్దభండములు (౬) జాత్యుత్తర విచారములు అని. న్యాయదర్శనవిషయలగు విద్వాంసులు ముఖ్యముగా నీగ్రంథమును సర్వభావములచేతను విమర్శించి క్రొత్తలను లోకమునకుఁ తెలుపవలసియున్నదనుట మాత్రము విక్రమము. ఈ శ్లోకుడు ఆచార్యదిక్షాగునినంటి పండితుల పరిశ్రమమును వెల్లార్చక వెలయుచుగాక.

కూడదా యని కొందఱు గుఱుగునూడిరి. కొందఱు గుచ్చెటలు పడిరి. కొందఱు 'రంకుచేతులు చప్పుడు కంటడ' కేర్చిరి. కొందఱు చప్పుట లిచ్చుట కెత్తి వేలు చేసి న చేతులలో నొక దానిని జప్పున జేయిలోను వేటొక దానిని నునుటివిడచున బెట్టుకొనిరి. మొత్తముమీద చింకిచేటు కొట్టాచవుటే లేదాకపు గుల్లబారు కరతాళములు, రంహో రండున్న రయో నాడెటని బడినట్లు నాకు జ్ఞప్తి లేదని మాత్రము చెప్పఁజాలను. నే నిట్లుపన్యసింపితిని.

"నాయనలారా! ఆహా! ఏమి దివ్యవర్ణన విచ్చుచున్నా రు! స్వదేశీయ వేషములలో మీ రెంత తేజస్వంతులై వెలిగి పోవుచున్నాను. మీరింగ్లీషు వ్లాసులు పట్టుములు తొడుగుకొని నవ్వుడు, ఫ్రెంచిబ్లీష్టులప్రాస బంపయోగించినవ్వుడు, మీ రెంత శోభాసమన్వితులుగ నుండలేదు. మీ కి ముదుకగుడ్డలే తగి యున్నవి. మీ రీముదుకగుడ్డలతో తగియున్నాను. ఏల యన నివి మీదేశీయమన బుట్టినవస్తువులు. మీ చేతులతోఁ జేయఁబడిన వస్తువులు. మీసొంతవస్తువులు. మీవస్తువులే మీకుఁ దగును. మీరే మీవస్తువులకుఁ దగుదురు కాని యింకను స్వదేశీయవేష ధారణమందు సంపూర్ణత సిద్ధింపలేదు. ఇంతమాత్రమునకే స్వదేశీయవేషసమగ్రత సిద్ధించినదని సంతోషింపకుండు. కొన్ని లోప ములున్నవి. అవి సంక్షేపముగాఁ జెప్పెదను (తీర సభ చాటింపఁ బోవునది కారంభించితిని. ఆయదునిముసములకంటె నెక్కువ మాటలాడ వీలులేదని యన్యత్తు డనెను) చిత్తము, చిత్తమని నే నిట్లు చెప్పితిని.

నాయనలారా! దాదాపుగా మీయందఱయొడగ్గవారి యజ్ఞోపవీతములు విదేశీయపుఁ నూలుతో వదుకఁబడినవికాని నుడియొకటికాదు. అట్టి జన్మిదము లీ దినముననే త్వరితచి- స్వదేశీయపుఁ బ్రత్తితో, స్వదేశీయపుఁ గరురుతో, విభూతితో, వేదభూషణముతో, నొడుకఁబడిన స్వదేశీయ యజ్ఞసూత్రములచే ధరింపవలయును. ఇది యత్యంతయ్యుభ్యాంశము. అపట్టుదలను బూర్తిగ పవించవలసినది. లోనఁ జలుము నట్టై పైట్టి పాత్రను లై కెంతతోమినవైన నేమి వినియోగము? అదిగాక మీరు ధరించిన మోటుదప్పటములలో, మొండి బొంతలలో, బెరవాచ గుడ్డతామలలో, చేరాగుడ్డలలో, నన్నియు సంపూర్ణముగా స్వదేశీయములే యని నమ్మువలదు. విదేశీయపు నూలుపడుగుతో స్వదేశీయపు నూలు వేకతో స్వసాధారణముగా వేత జరుగుచున్నది. క్రొత్తకుండ యేమి ప్రాంతలేదేమి? నిలుపు విదేశీయత, అడ్డము స్వదేశీయతయునా? ఈసాంకర్యము తగదు. మఱి యొక్కలోప మగువడుచున్నది. మీస్వదేశీయపు దున్ను లింకను విదేశీయపుఁ బద్ధతిగాఁ గుట్టించుచున్నారు. అది తప్ప. స్వదేశీయపు గుడ్డతోఁ గుట్టుములు కుట్టించి మీలో నశేతులు తొడుగుకొని యున్నారు. స్వదేశీయపు గుడ్డవఱకు సంతోషమే. పట్టుమును ధరించుట స్వదేశీయపద్ధతియే! కాదే! పనికి మారిన యాపట్టుముల పద్ధతిని పదిలి పంచెట్లు బిళ్లకన్నులతో వేయవలయును. అదిగాక టన్నుకలరులతో, వానిసాకెలులతో టిక్కటు పాకెటతో వెనుక స్థానాలతో ముందు మూడు తర్వల యడుకులు పట్టదగిన ప్రంటు నాకెటతో, మీ కీకోటు లెందులకు? గుడ్డననడకాని కుట్టులై ఖరీదునదా? కావున నావద్ద తిని బూర్తిగా నర్థింపవలసినది. అయ్యయో! ఆ మచ్చ లెట్లున్న వో చూచుకొంటిరా-ఆకాలబు? లేమి-ఆప్రప్త? లేమి-ఆ కుక్క-చెవులలోనే యల్లికవైనను దుప్పంటులేమి! వెనుకఁ గుచ్చు లేమి! ముందు'పేటు'లేమి! చేతులకు 'కప్పు'లేమి! ఎంతమాత్రమును సరిగాలేదు. ఈపద్ధతు లన్నియు బహిష్కరింపదగినవే- మనపూర్వకాలపుఁ గుడితీసి - మనాన్యదేయకాలపు టంగర ఖాలు-ప్రక్క-పాండులతో నెరుటిపొందులతో నింక దేశమం దవలెరింపవలసినదే - ఇదిగాక తలపైఁ కొందఱకు విదేశీయపు టోపీలు కనఁచుచున్నవి. అవితిసి పొలువైచి, అంగకస్త్రము చుట్టుకుదురువాటముగా నైనఁ చుట్టుకొనవలసినది. కాలి కా జొళ్లెమి! ఇంకను స్లిప్పులకు లెందులకు? ఇంకను బూట్లెందులకు! తోలు స్వదేశీయపుడే కానిండు, విదేశీయపుడే కానిండు - పని నాంధ్రు స్వదేశీయులే కానిండు- విదేశీయులే కానిండు- ఆ పద్ధతియే ని రాక క ర టి య ము. ఆ కు చెప్పు ల జో డో మీ సా ల చెప్పు ల జో డో - తొడిగికొన వలసినదే కాని యిది పనికిరావు. ఎంత స్వదేశీయవైఖరి యైన నేమి? ఆయ్యయ్యా చేతిలో నమెరికావారి పెన్ని లయ్యెను-ముక్కున బొమ్మసారి అద్దమయ్యెను- తేలులో బనానువారి పొడుము డర్శి యయ్యెను- చేతికి స్వీసు సంబంధమైన రిక్కువాచి అయ్యెను. ఇంతకంటె సమయ మెప్పుడు? ఓ. ఇంతకంటె మహాపుణ్య కాల మేమున్నది! ఇవియన్నియుఁగూడఁగట్టుకట్టి కూమునదిలో బొరవేయఁగూడదా? నడుముచుట్టు జర్జన-నెత్తిమీద హలండు-ముక్కుమీద బసావ-చేతికి స్లిట్టర్లొండు - చెవిలెమ్ముల

నింగ్లండు-ఎందుల కి నానాదేశసాంకర్య సమామ్నాయము. నవ్వము నముద్రగామి గావలసినదే. స్వదేశీయపు వస్త్రములను ధరించుట మనుచున్నారు. కుట్టిన యంత్రములు విదేశీయ యంత్రములు. నారము విదేశీ మపునాము. (ఇది నేను చేతితో కుట్టిన దయ్యా-ఇది మాయామనాము కుట్టినదయ్యా అని సభలోకేకలు) నార నాయనలారా-సంతోషమే. సాహాయ్యనిరాకరణ చునియు స్వదేశీయసౌలన చునియు సింగి మేమో యనియు నాతలయంత యుర్రుములతో బ్రతికలవై ముద్రించుచున్నారకదా - ఈ ముద్రాయంత్రము లెటునుండికచ్చినవయ్యా - (అయ్యా-అంతఃక శిష్టదేందులకు-స్వాధీనములైన నులభకార్యములేవో-అనుముందు చేసికొనవలయును-అని సభలో కేకలు)-నాయనలారా-ఆతాఁ గా-సంతోషమే. సులభసాధ్యములైన వసులను ముందుగాఁ జేసికొమ్మని చెప్పినారు సంతోషమే. అట్లులైన వరజాడమ్మ లతో, అయితునిముసములలో, కవంత పింక యట్టెపెట్టి, కొయ్య పికిలైక కత్తితో, గొరింపకొనవచ్చునకదా-మీలో వశేతుల కీకాపు లెందులకు? ఈ క్రావులు మీతారవాడు ముత్రాలనాడు నెఱుఁగుదురా? అవేమి - యందమా-చండమా? మూతిఁగొరుగు చేమి? తలపెరుగుదేమి? మీరీక్రావులు నిర్మాంబ మొనర్చినఁ గాని మీకు స్వదేశీయపుముగమే యదురదు - ప్రథమమయఁ దలలోనే స్వదేశీయపు బూర్ణత లేనవ్వకు: దేహమందు తాటి పాళ తెరవాపగుడ్డ యున్నవైనవేమి? ఈ దనుమ మామిత్రుఁ డొక్కఁడు తొరుగునవేసిన వందవున వానపట్టెదనుగొని తలకుఁ బాట్టుకొనినాడు సంతోషమే-తలవైచున్న గుడ్డయే కాదు-శల విరాద పాట్టుకూడ స్వదేశీయపుడై యుండుట యంతకంటె ముఖ్యము. కాఫీ క్రాగుట స్వదేశీయపు పద్ధతి కావలె నేమి! ఆ బుద్ధి మీకే! నాటిను అక్కడె? నాటిను ఆకడె? యు, డానాలు సిం,టు అందెగుస్తాండు, దివ్యనామికలు వాల్కూ అక్క యి స్వదేశీ క్లాకు ప్రార్థము! అని సభాపతి నన్ను మంద లించెను. నెబావ-అది యొకటియో నాయనా- మీ స్వదేశీయ వేషము లింతటితోడనే సంపూర్ణమైనవని సంతోషింపవలదని యు- బొవ్వముగా నాంగంగిరముగా నింక నెంతయో యభి వృద్ధి కనకాళమున్నదనియు- అట్టి యభివృద్ధి రావలసిన ములకై యుత్సాహపూర్ణులై నిడియించుండుఁ డాయు- నేను చెప్పు బోవలసిన నా మాత్రమైనఁ దెలిసికొనక పోవుట యటు లుండగ - మీయమిక్కిలి నా తేదో తెలియదని నీ వధిజేపిం చుట-అహ - ఎంతసోగసుగ నున్నదయ్యా. సాక్షిసంఘమునకు రావేయచ్యాపారములకు సంబంధము లేదు కావున నీవవివ చేదో నాకుఁ దెలియకపోవచ్చునగాని - ఓ- అరతాను స్వదేశీ యపు మచ్చటి నేకుఁ గట్టితివేసాటికూలు ఇప్పుడు పచ్చదపు బొంబులు వైచెట్టికవే-ఇంత స్వదేశీయవస్త్రభాగమును సహింపుమంటివే - నీ విప్పు డాంగ్లేసభావతోఁ బరికిన నాల్గు మా టింబు వాగ్రభావలో నడచుండునను భూషము నీకేల లేకపోయె ను? ఎంతస్వదేశీయాభిమానుడయ్యా-(నీకిచ్చిన యెదురుముసుములు వాటిపోయినవి-ఇంక మాటలాడవలదు- అని సభాపతి పలికెను) నరే-ఓను కారి క్కాంతి క్కాంతి.

ఆంధ్ర శబ్దతత్త్వము

[నిర్వాణ గిరిమెల్ల దొరుకుగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.]

మన తెలుగుభాష మొదటినుండియు ననేకవిధముల సంస్కృతప్రాకృతభాషలపై నాధారపడియున్నదిగదా. అందు ముఖ్యముగఁ బదజాలము తత్వచరదర్శనములను బెలుగున వహిమితముగఁ జేయున్నది. మహమ్మదీయులు మనతోఁ గలసి మెలసి యుండుటచే నగచ్చిపారసీపదములు నూర్కొలఁది నునభాషలోనికి వచ్చినవి. పోర్చుగీసు దచ్చి మున్నగు యూర పియనులసంస్కరముచే వారిమాటలు కొన్ని తెలుగునఁగూడినవి. బ్రిటిషువారు మనదేశములో సాంకర్యముఁ బెట్టుకొన్నదిమొదలు నేటివఱకు అంగ్లపదములు నెంతరముగఁ బెలుగునఁ బ్రవేశించుచున్నవి. ఇట్టిపదాభివృద్ధి మనభాషయందేగాక బంగాలీ హిందీ మున్నగువానియందును గానవచ్చును.

అరబ్బీపొర్చుగీసు మున్నగుభాషలనుండి పదములు తెలుగునఁజేసుట యప్పుటికి నిలిచిపోయినది. నిరంతరసంబంధము గల సంస్కృతమనునదియుఁ దాత్కాలికసంబంధముగల యంగ్లీషు నుండియుఁ బదజాల మెడతెగక తెలుగునఁగ బ్రవేశించుచున్నది.

ఇట్టిపదములన్నియు మనవిధుంటువులలోని కెక్కలేదు. ఇట్టి మాటలన్నిటిని గ్రంథకర్త బంపయోగించి యుండలేదు. చెత్తు-మాటలు వాడుకఁగలదు మాత్ర ముండి పుష్కలములలో

గానరాకున్నది. ఇట్లు వివిధములగునుండు పదబాలమును గొంత పరికింపము.

మొదట దేశ్యపదములనుబట్టి. దేశ్యములనగ్ అచ్చ తెలుగుమాటలు. అతఁడు కన్నడము మున్నగు నిరర్థకావిత భాషలయందన్నియును కొన్నియును యాదేశ్యములు కనలుచును. ఇట్లు ద్రావిడభాషల సంబంధములను జూపుచుండువు మిక్కిలి యవసరము.

చేయి, కన్న, ముక్కు, మున్నగు శరీరభాగములు ఆయ్యవి చేయు వ్యాపారములనుబట్టి పేర్కొనబడినవి. చేయునది చేయి, కనునది కన్న, వినునది వీను, మాక్కొను నది ముక్కు, మిడియునది మెడ, అనగ నెగయునది యని యర్థము. ఏమి మిడిసిపడుచున్నాడు అని అందురు. వేలునది అనగ వ్రేలునది వ్రేలు - మడంగునది మడమ, నాకునది నాలుక - అతఁడునా నాలుకకు నాకు. ఖాత్ర అని పేరు. వీంగునది వీచునదు, నూరునది నోరునదు మూయునది మూతి (మూత) యనియు, అడంగునది అడుగునదు స్వరించును. పెదవియను మాటకును పదమరేక యెదరునకు సంబంధముండును. చెక్కినట్లున్నది చెక్కిలి-తోలునది తోత, నడపునది నడుము, గర్భమునందడిచువు. గర్భ. మోయునది మోపు, గీరునది గోరు తలచునది తల, గోరు అనుమాట ఖురశబ్దమునందడిచెప్ప నని చెప్పబడినగాని ఇది గరియనితోచును. తలయనునది సంస్కృతములోని తలశబ్దమనియు అడుగు అభ్యశబ్దమనియును బాడ కట్టును. తగులుట తాఁకుటయు త్యక్తునకు సంబంధించును. వాక్కునందే వాగుటయును. కాలు అనునది క్రియను దెలు పును. కాలు అనగ నాల్గవంతున కగము. కాలకా కాల్పి సెయు పాతకవంతును దెలుపును. సంస్కృతమునందు గూడ పాద మనగ నాల్గవంతు. సహజత్రయము అనగ మూడుం బాతక-పాపు పాతక యనునవి పాదశబ్దమునకు సంబంధించును. సహజే అన్న పుష్ప సేరును పాతక సేరును అని యర్థము. పాదమునకు నాల్గవంతు అను నర్థము పశుపాదచతుష్కము వలన గలిగియుండును. పల్లముచేయనది పల్ల. అనగ నొక్క నది. దవురునది దాద అవుగడి దవురుచున్నది. నీవు వాని యింటుబడి దవురుచున్నా వని ఉత్తరప్రాంతములలో నందురు. కాని దవురు ని ఘంటు పు లో ని కి రా తే దు. మనభాషలో దిగ్భంగతువుల పేర్లు కొన్ని బాగుగ ననురియు న్నవి. మే యను జంతువు మేక. ఆ యనునది ఆవు. క్రో యని జడించు జంతువు క్రోలి. కావుకావు మనునది కాకి. గుడ్డ అని నకిలించునది గుడ్డును. కో యని కూయునది కోడి. ఈ యని రొదచేయునది ఈగ. నక్కనది నక్క. కోవుకోవు అనునది కోవెల. పిచపిచ లాడునది పిచ్చుక. చిలచిల మని కూ యునది చిలక. తీతీ యని కూయునది తీతుగు. ఇందు గొన్ని మాటలు సంస్కృతపదములను బోలియున్నవి వీనిని తద్భవము లన నవసరము లేదు. ధ్వన్యనుకరణములు గావున దెలుగునను స్వతంత్రముగ బుట్టియుండుచున్నవి. నుండు జంతువు నుండేలు. ఏలు లేక ఏలువు మృగాధికము. తోచేలు అనేగ తోడునట్టి జంతువు. తోడెటు యనగ కల్ల గింపుట లేచుటయని యర్థము. పోటు ఏలు పోట్టు-పోడుచు వృథాపము గలది. తాఁపు ఏలు తాఁచేలు అని స్ఫరించును. తామేలు కాళ్లను దన్నుచు నీటిలో దిరుగుటను బట్టి యాపేరు గలిగినా యన్న సంశయము పుట్టు ను. ఆటకమున ఆమై (ఆమై) యనగ దాచేలు. ఇది తెలుగున తామే తెలుయ్యునో తెలియదు. ప్రాచుర్యే సాముఅనుక్రియనుండి సాముఅను సర్వాధికపదము పుట్టియుండునా? ఉర్రముఅను పేరు ఇట్టి తలపున కెదమిచ్చును. సాము అభోభాగమునంతయు నేలపై సాముట విడిచిపె. నేలపై తేలికయనది తేలునా? ఏడ్చుట పూడ్చుట, ఒడు కూడు ఆవులింక గుడ్డింక గొట్టె బట్టి నీమ దోమ, ఉడుత మిడుత, తిరుతు బెరుతు, ఉటుము మెటుము, ఉట్టుబట్టు, దిట్టుబట్టు, కుటుచుటుకు, పోటుపాటు పకపక, దడదడ చరచర మున్నగు నూర్లకొలది మాటలను విమ ర్శించినచో పదార్థములకు దగు స్వరసౌధ్యము తెలుగు పద ముల కమరియున్న దని పొడకట్టును. ఈస్వరసౌధ్యమును ఈధ్వన్యనుకరణమును మన తెలుగు తేటగను శ్రావ్యముగను ఉండుటకు ముఖ్యకారణము లని యూహింపవలెను.

దేశ్యపదములయందు గొన్ని వాడుకలో లేని యర్థము లతో నిఘంటువు (శబ్దరత్నాకరము) నందుఁ జూపబడినవి. నింపాది నింపు అది అనియు సంబుధము అర్థమనియు దేశ్య విశేష మనియు నిఘంటువు తెలుపును కాని వాడుకలో నింపాదియన నిర్వ్యాధి యని యర్థము. వానికి జబ్బుచేసెనే ఇచ్చెడు వానికి నింపాదిగా నున్నదా? అని యందురు. నింపాది

యన్న మాట నిర్వ్యాధియొక్క వికృతిరూపముగ గ్రహించుట యుక్తము. పంచపాత్రమును సంస్కృతశబ్దమునకు పంచపాత్ర ముల సమాహార మని నిఘంటువునందు వ్రాయబడినది. కాని పచ్చ విస్తాకచనే యనుటవలన పంచపాత్రమునకు విస్తృత ముఖముగల పాత్ర మని యర్థము చెప్పవలెను. అనగ పెడలుపు మాతిగల పాత్రమనుట, విడుపాత్రములప్రసక్తి లేదు. పంచాసన మన పెడలుపునోరు గలది. సింహము. ప్రపంచమన విస్తరించినది. కంగారు అనుమాటకు యుద్ధము అనునర్థము ఆంధ్రభాషావర్ణము నందు ఈయబడినది. దీనినే నిఘంటువు ఉదాహరించును 'కం గారు కంగిన కలను దురము' కాని వాడుకలో కంగారనగా కలత, కలవము, గాబరా యని గ్రహింపబడుచుగాని యుద్ధ ము గోచరము గాదు. ఈయర్థమున కనుగుణముగ కను కారు అను పదసంధర్భ మమరియున్నది. కారు అనగ నలుపు-కంటికి కాదు అనగ చీకటి దిగ్భిమ, కలతయని స్పష్టమగును.

అనలు అనుమాట దేశ్యవిశేషముగను అడును, మూల ఘనము అనునర్థముతోను నిఘంటువు వుదహరించును. కాని అనల్ అనుమాట ఆరబ్బిలో వేలు. బున్యాల్ (పునాదు) అను నర్థము గలది, అనలు అనుమాట గ్రంథస్థమయ్యెట్లులేదు. ఇది అన్యదేశ్య మేమో. అక్కన్న అనుమాటకు ఆగ్రహము కోపము అనునర్థ ములు ఈయబడినవి. కాని యీమాట ఆరబ్బియందు శ్రోధము వైరము అనునర్థము కలది. అక్కన్న కవిప్రయోక్తము గాదు. ఇదియు నన్యదేశ్యమేమో. ఇంకను ఇట్టి పదములు పెక్కులు గలవు. వాని వ్యుత్పత్తి పరభాషను జూచి నిర్ణయింపవలసి యున్నది. మంగలి యనుమాట దేశ్యముగ గణింపబడినగాని శుభకార్యములయందు మంగళవాద్యములను సిద్ధపఱచుటయు త్సృకర్యయు నీజాతివారి యుక్త్యాగము లగుటచే మంగలి శబ్దము మంగళశబ్ద భవమని తోచును. వాద్యవికారమే బాజా అయ్యెను. ఇటులనే భూతభవిష్యత్తుల నెఱింగించు ఎఱుకల వాండ్రకు ఈపేరు సార్థకముగ నున్నది.

వస్తువుల వెలకు దరకు మాటుగ భరయనియు లెక్కలు లెక్కలనియు నిరూపింపబడును. దర యను మాటహిందీలో వెల యను నర్థముతోనున్నందున ఈమాట యాంధ్రదేశ్యము గానే యును.

పూచియను మాటకు నిఘంటువు మొదటిహయ్యందు తృణ విశేషమన్న యర్థముమాత్రము వ్రాయబడినది. ద్వితీయముద్రణ మందు బాధ్యత కార్యము అనునర్థములు చేర్చబడినవి. వాడుక లో పూచియని దీర్ఘాంతముగ నుండుటచేతను పూచీఖత్తు పూ చీబారు అనుమాటల కలిమిచేతను, పూచియనునది ఆంధ్రదేశ్య ముగాదని తోచును. పేచియన్నమాట తొలిముద్రణమందులేదు. రెండవ ముద్రణమందు కన్నడపుమాటగు భారము తంటా అను నర్థముగలదిగను ఈ పేచియనుమాట చూపబడినది. కాని పేచీ కోరు అనియు వాడుకయున్నది. పేచియని అతవములో నొక పదము మాట యను నర్థముతో గలదు. తమ్మశేపేచి మున్నగు మాటలు తెలుగువారికి తెలియును. ఈ పదముగూడ నన్యదేశ్యము కావలెను. తేదాయను మాట తొలినిఘంటువులోలేదు. గాని రెండవ మాట్టులో కైకృతముగను పెచ్చు అనునర్థము గలదిగను చూపబడినది. కాని దీనిప్రకృతిరూప మెదియో తెలియరా కున్నది.

ఇక 'గలము వాడుకలోమాత్రము కనబడి గ్రంథస్థము లుగానిమాటలను గొన్నిటిని జూతము. హక్కు బాకి నగరుబులు మున్నగు విదేశపదములు ఎన్నియో వ్యవహారములో గలసి నచ్చుచున్నవి. ఆ స్త్రీ, చరాస్త్రీ స్థిరాస్త్రీ మున్నగువానిలోని ఆ స్త్రీ తత్సమముగ వ్యవహరింపబడుచున్నను సంస్కృతమున ఆ స్త్రీయను శబ్దము కానరాదు. ఉక్కబోయుట అను నర్థములో గుమాయిందుట లేక ఘమాయిందుట అని ఉత్తరప్రదేశములో వాడుకయున్నది. ఇది గ్రీష్మము లేక ఘృతము అనుమాటలకు సంబంధించును, ప్రాకృత రూపము ఘిహృం.

వీనికాపురము సాధాగాలేదు. వీనితో వ్యవహార మెన్నఁ దు సాధాగా నుండదు. ఇటు సార్థాయనగ తిన్ననయనియర్థము. ఇది గురజాద్రియనునకు సంబంధించును. వానికి ఆటవైనదా గాని చువ్వునై సరదా లేదు. ఇట్లు సరదా అనుమాట అయివాలుజిల్లా లలో వివరించును. ఇవి శ్రద్ధ అనుమాటకు వికృతిరూపము. అసిం టాబుగను. ఇసింటారము అని తెలుగుదేశమునం దెల్లెడల కనబడును. ఇందలి సింటాయనునది ఇంచుక అనునర్థము గల సుంత అనుమాటయొక్క వికారమైయుండు. కసింత, కుసింత; కాస్త, హస్త, అనుమాటలలో ఈ సుంతదాగియున్న దని తోచును. ఈ సుంతయు ఇనుపంతయొక్క మాటరూపమని తెలియవచ్చును. కాసుం = కాసు + అంత అనియు బాడ

కట్టును. కాస్త, క సి త, కు సి త యు న్నిట్లే. వాడుక తైత్తిరాల్ అన్న పుడు తైత్తరగ భీతుడని యర్థము. గామంచా యనుమాట హిందీభాషలో గూడ అంగవస్త్రపర్యాయముగ వాడబడుచున్నది. కొల్లాయిగుడ్డయొక్క యుత్పత్తి తెలియ కున్నది. అతవములో కొల్లయి అనగ పెదదు. కొల్లాయి నీరు అన్న పుడు కొల్లాయి అనుమాట కుషాయి అనునతవపుమాట యొక్క వికారము. కుషాయి (कुशाग्र) అనగా గొట్టముఅని అర్థము. కొల్లాయిని గొట్టమునీరేగదా. బుల్లివాడు బుల్లిబుట్ట బుల్లి అమ్మాయి మున్నగువానిలో బుల్లి యనునది సర్వజన విజితము. కాని యీ బుల్లి కిగతి కానరాకున్నది. ఈతనికి ఆసా హుకారు గొప్ప ఆసరా - ఎవ్వరైనా తేుండ కాలతేషము చేయుచున్నాడు అనునపుడు ఆసరా యనగ సహాయమని యర్థము - ఇది ఆశ్రయశబ్దసంబంధి యన నొప్పును. సాహు కారు అనుమాటసానుకార శబ్దవికారము. చిట్టిబాబు చిట్టితల్లి యనుటలో చిట్టి యనునది చిటు అనుమాటయొక్క వికారమన వచ్చును. గాని హలాదియగు పదములముందర ద్విత్వటకార ముట్టు సిద్ధించునో తెలియరాదు. వానిధాకారు ఆగలేము అనునపు డు ధాకా అనగదెచ్చి ప్రహరము అనిభాషము - (Dacoit) అను ఇంగ్లీషుమాట కూడ ధాకా అను హిందీమాటకు జేరినది. సాగ ఉష్ణిషార్థములో హిందీలోనున్నది కాన ఆంధ్రదేశ్యము గాదు.

ఏమి హామనిపడుచున్నావు అనుచో అము ఆహంభాషమని కొంద టూహించిరి. గాని యీహామని ఆమని యనియు వసంతోత్సవ మయొక్క యుత్సాహమును సూచించునయ్యు దోచును. భో గట్ట యనుమాట వృత్తాంతార్థములో సుత్తరాంధ్రప్రదేశములలో నెక్కువగ వివరించును. దీనిస్వరూపము గ్రాహ్యము గాకున్నది. భాగ మనునర్థమిచ్చు వాటావిదేశపదము కాఁబోలును. గండర గోశము అనునది గంధర్వకోలాహలమని యొకరూహించిరి. కన్న డమందు గండరగోళి యనుమాట దీనికి సంబంధించియుండును. భార్యాభర్తలకు సరిపడవపుడు మనోవృత్తి దావా వచ్చును. ఇటు మనువృత్తిని గోరుట యుక్తముగాని మనోవృత్తి గాదు. పెందరాడె-సాయంత్రము - పెండ్లికి తల్లివచ్చుట అనుచో పెం దలకడ, సాయంత్రము, తరలివచ్చుట అనునవి శబ్దరూపములు. ఆగడుగు అక్కడ నెట్టుఅన్న పుడు వేసి నెట్టునకు నెట్టు సం గ్రహరూప మాయెను. పితలాటమనగా మోసము-పిల్లమును హటకముగఁ జెల్లించుట అనగ ఇట్టిదీని బంగారు అని కట్టెతె టుట.

తక్కిరిబిక్కిరి యన తన్నుకవిక్రమము. దొంగ యమ్ము వస్తువులు నాశ్వియార్జితములు గావుగదా. తవ్వాము అన వివాద మనునర్థములో వాడబడుచున్నది. కాని దీనిమూలముకానరాదు. పునాదు ఉజ్జాయింపు పునమాయింపు, బెత్తాయింపు, మరమ్మ ట్టు, అభోరింపు, అత్తెగారు కోడలిని సాధిస్తున్నది-లావాదేవి- నిస్సాకారము, విస్సాటము, కిన్లాటు, ఎక్కములు ఆఫసోప ములు- అడపతడప మున్నగుమాటలు నూర్ల కొలది వాడుకలో దొర్లుచున్నవి. గాని ఇవి శబ్దత్యయము ద్వారీయుండులేదు. గ్రంథ స్థములు గాలేదు. అధ్యాన్నము అధ్యాన్నము అని రెండురూపములు గలవు. కడుపునిండని కూడును త్రోవలోని పచ్చిపులుసు మెదుకు లును గూడ అప్రియములుగాన నీరెండును సాగువులగును. పరా యివాడు అనుచో పరాయి పరవికృతి హిందీలో పరాయి యు న్నది. లాలోచియన్, లోభ్యము ఇది లాలసశబ్దము.

సాదారకము తెమ్ము అనుచోసాదా యనుమాట సాధా రణశబ్ద సంగ్రహరూపము. భగోసా అనగా భైరవును చెప్పట అని వాడుక. ఇది భద్రాకాశబ్దజన్యము.

మెయనుమాట ఉపరి-ఉపర్ అనుమాట వికృతిగ హిందీ లో వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఈ మాట అతవములో గాన్నిం కదు. ఇది తద్భవ మని తోచును.

దేశ్యపదస్థయము చేయుటకు చుట్టుపట్టుల వివిధభాషా భాష మననము. ఇట్లు విమర్శించినచో మన భాషాస్వరూపము యధార్థముగఁ దెలియును. తెలుగునం చు ర మా ర మి రెండువేల తద్భవ పదములు చేరి యు న్నవి. ఈ ప ద ములను సీతారామాచార్యులు వై కృ త ది పి క య ను పేరితో ఎత్తి వ్రాసిరి. ఈచిన్న పుస్తకము తద్భవనిరూపణ మునకు మంచియాధారమై యున్నది. ఇందలి కొన్ని వ్యుత్ప త్తులు ఒప్పదగినవిగావు. ఖరు-గుట్టుము, దంధ-తప్ప, బ్రహ్మ-ప్రాద్దు, నీరు నీరము, పంచసార-పంచదార, మున్నగు జంటలూ బాగుగ విమర్శింపదగి యున్నవి.

చాక్ర పరీక్ష

1921-22 వ. సం. 20-వ తేదీ కలివారము

Table with 6 columns: పరీక్షా వివరాలు, పరీక్షా కాలము, పరీక్షా స్థలము, పరీక్షా ఫలితము, పరీక్షా వివరాలు, పరీక్షా ఫలితము. Rows include various exam details and results.

పరీక్షకు తీరమందు ముద్రాను ఉత్తర తీరమందు... వాయుభారము ఒక్కమాత్రం తగ్గిపోయెను. దక్కనులో కొద్దిగా తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో ఒక మోస్తరుగా తగ్గెను.

ఎల్. ఆర్. హెచ్. సహాయక చాక్ర పరీక్షా కార్యదర్శి.

గ్రీకులు లగు జోన్లకు.

గ్రీకులు ఆంగ్లం వైపున తిరిగి యుగా ముందుకు వచ్చుచున్నారు. కమెర్ సాహ సినిమాస్టూరునుండి ఆంగ్లం వైపున వదిలిపెట్టి వెళ్లుచున్నారు.

ఏప్రిల్ 17:—గ్రీకులు లస్సెస్-మిర-డె 42 మైళ్లుముందుకు పోయిరి. శత్రువుల నిర్బంధము వారలకును ముందుకు ఇన్ఫిల్ట్రేషన్లమును వదిలి వేసిపెట్టి వెళ్లుచున్నది.

ఒంగోలు

గతమాసము ౧౧ తేదీన ఒంగోలులో వంగవోలు తాలుకా ఆర్.కారీపాటులు జరిగినవి. పురజనులు పాటచారులను పాట ఒవయ్యలై నిరుత్సాహపరిచిండులకు గట్టు గ్రామములలోని కొద్దిమందికాదులు మాత్రము అతిస్వల్ప మొత్తము వకు పాట పెట్టబడెను.

రేపల్లె

ఈనెల ౧౫ వ తేదీన రేపల్లెతాలూకా ఆఫీసువద్ద ఒకర్ కన్నెన్నోపాటు లభింపవల్ల వెల్లెటూరు, పెదపులిపర్రు, గొంగు పూడి, పెదలంక, పెనల్లంక, చింతమోటు, మొదలగు గ్రామాలైతులు సదరుపాటులకు రేపల్లెగ్రామమునకు వచ్చిరి.

మునిసిపల్ క్వారంటిన్ములు ఇదివరలో మునిసిపాల్టీ రద్దుచేయఁబడి ఆంగ్లకన నకు పురు, మార్కెటులో దుకాణములుపెట్టకుండా ఏబాటులోపెట్టి సంధున గవర్న మెంటువారు కొంతకుంది దుకాణదారులను తైలుకు పంపిన ఒంగోల చదువరులకు విశేషమే.

కొలనులంబం:—16.8.21 తేదీన హోమారు తాగూకా కలసుంగలం గ్రామమునందు దేవాగం యెల్లయ్యగారి ఆస్పత్రి క్రింద ఒక నిహంగనధన మావేళ చుయ్యెను. నెలంబిల్లా అనూదయ్యయ ప్రచారకులగు శ్రీయ్యత యం. జి. నానుదేయ్య గారు మద్యసాన బహిష్కారమును గుఱించి గంభీరవాక్యము మొనరిరి.

రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీ

28-7-21 తేదీగల ఆంధ్రప్రదేశ్ హిందూప్రతిభలో రేపల్లె మునిసిపాలిటీ మండలి యెన్నిక సభ్యులుగా నియమింపఁబడిన మిగుల ముఖ్యులు యీ క్రింది తీర్మానము ప్రకటింపఁబడినది.

“రేపల్లె మ్యునిసిపల్ కౌన్సిల్ యెన్నుకొనబడిన సభ్యుల మగు మేముకు మమ్ముల యెన్నుకొనఁబడిన బోర్డులవ్వి పాఠులను యితర గ్రామవాసు లందరునుకూడా రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీగా చేయుటయే పొడపాటయియు వారిని యింకను మోపుకుండుట గొప్పతప్పిదననియు దానిని తీసివేయుటలేదనియు పట్టుపట్టు భవప్రమాదకర నునియు నమ్ముచున్నామ. న్యాయ సన్మతము లగు సకలప్రయత్నములను సాత్వికవిశోధనతో భయతో సహా ఆరంభించి మే మెట్లుయిన నీ మ్యునిసిపాలిటీని తొలగింపఁగోనుటకు కృతనిశ్చయములముగా నున్నాము.

ప్రభుత్వోద్రేకము సభ్యులుగా వచ్చినచో వారి మూలమున నిష్కారముల గ్రామవాసులకు పీడించుట కవకాశ ముండునని ముద్రామహానుజు మమ్ముల నిర్ణయించుటచే మేము యెన్నుకొనబడుటకు సమ్మతించితిమి. కాని మేము సభలో ప్రవేశించుటకు గాని మున్నామై తుదముట్టింప నిర్ణయించిన మ్యునిసిపాలిటీని స్థిరపఱుటకు సహాయము చేయుటకు గాని కలది యుండలేదు.”

ఇట్టి తీర్మానము ఆంగ్లేయ నకుటచే రేపల్లెమండలికి పంపింపఁబడు గూర్చి మహాజనులకు వివరముగ తెలియజేయుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ యొద్దవి కావున ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని బాతీయాల సంఘమువారి ప్రయత్నకాభివృద్ధియైన యీ క్రిందినవికమును ప్రకటించుచున్నాము.

1-3-20 తేదీన రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీగా మేర్పడినది. అందునుగురించి కొన్ని మాసములకు పూర్వము ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియుండుటచే, మ్యునిసిపాలిటీ నిర్మాణమునకు అక్షేపణలను తెలియజేయుచు రేపల్లెపూర్వ ప్రభుత్వమువారికి జర్జియాలకుగా విన్నవించుకొనిరి. కానిపాతి విన్నవణలను యెవరును గమనింపలేదు. ప్రభుత్వములో మ్యునిసిపల్ సభ్యులు 12 గుఱును ప్రభుత్వమునుకులే. అందు వైరుమాక గారిచే నహా 3 ఉద్యోగములు వుండెరి.

పూర్వపు రేపల్లె యూనియన్ లో ఆఱు రేపల్లె గ్రామముకు సమాపమునన్ను చేతు, చేతిపూడి, ఇనుకపల్లి అనూక గ్రామములను వాటికి వారలను చేరియుండెను. ఈ గ్రామములలో చేతు రేపల్లెకు 1 మైలున్ను చేతిపూడి 2 మైలున్ను ఇనుకపల్లి 2 మైలున్ను దూరములో నున్నవి. ఇనుకపల్లి చేతిపూడి గ్రామములకు 2 1/2 మైలే దూరములోవున్నది చేతిపూడి చేతుగ్రామములకు 2 1/2 మైళ్లదూరము కావున మొత్తము మైళ్లుకొలత యెవరు 7 మైళ్లు వుండును. మ్యునిసిపాలిటీయొక్క ఆదాయమును కృత్రిమము వలననే 5 డ్లెక్టరులతో యీగ్రామముల మధ్యమును యెవరు 2,000 యంకరముల మాగాణిభూమి మ్యునిసిపల్ వార్డులలో చేర్చబడినది. కాని గూనివారిపాతెం, పెండెలంక, గూలిపాతెం, లేట్లగూలింక, గుడ్డికూలింక అనుచివారులు బహుం భక్తిమిత్తము చేర్చబడినను అందుమ్యునిసిపల్ వార్డులలోచేరి వుండలేదు. ఇట్లుకానిచో మ్యునిసిపాలిటీ బరచంపు 1, 000 ముద్రాకు వుండును. అనగా ఆరంభ కరగతి మ్యునిసిపాలిటీలకు వుండివలసిన బరచంపు బోటాబోటిక సరిపోయి వుండును.

ఆఱు రేపల్లె గ్రామములో 4, 500 యంక మించిన సంఖ్యలేదు. చేతు బరచంపు 8000, చేతిపూడి 2,400, ఇనుకపల్లి 1,600. ఇట్లు ముమ్మలముగు నుంచినట్లుగలిగి అనగగ ప్రభుత్వమున ప్రకటించుట మరకెవరు నిలచి ఆరంభించుటకు అవకాశములేదు. ఇట్టి స్థితిలో మ్యునిసిపాలిటీ నిర్మాణము కలన ప్రత్యేక ప్రయోజనములు యెమియు 8000 నేరపు.

యూనియన్ లో చెల్లుబిదివుమందిన ఇంటిపన్ను 2,800 రూపాయలు. కాని రేపల్లెపూర్వ రివెన్యూ ప్రకారం మ్యునిసిపాలిటీకి దానలసిన అదాయము ఒకప్పుడునామ 18000 రూపాయలు. మొదటి 8 కెలలటిన వసూలు అయిన అసలు డిమాండు మొత్తం రూ 8918-0-0 లు గూర్చి యింటిపన్ను రూ 80 8-0-0 ఒకప్పుడు రూ 1500-0-0, నొడ్లపన్ను రూ 406-8-0, బోలుగేల్లు రూ 1400-0-0, కృత్రిమము రూ 273-0-0, దీనివల్ల రేపల్లె పాఠుల పూర్వమున్న 4 కెల్లు అధికముగ పన్నులను భరింపవలసి కెల్లెని విశదపరుచుచున్నది.

(సకేమము)

రాకూరు కవిచందుడు

కాతేజీచావులోని మహాసభ

జాతీయవిద్యా స్వరూపము

కలకత్తాలోని జాతీయ విద్యాపీఠమువారు కలకత్తా యూనివర్సిటీ డిప్లొమాట్యునుందు సోమవారము సభ జరిపి కవి చంద్రుడగు చివీంద్రుని గౌరవించిరి. వారు జాతీయవిద్యాపతి పత్రిని గురించి ప్రసంగించిరి. చాలమందికి స్థలము లభింపలేదు. ఎందఱో ఆశాభంగము కలిగెను. మధ్యాహ్నము ఒంటిగంట నుండి కుంభకృష్ణిగ న్నించుచుండెను. ఇట్లు వర్షించినను చాల మంది జనము మందలమునకు వెలుపలను మూగియుండిరి. మందిరములయందు జనమహాముఖ్యత క్రిక్కిరిసియుండెను.

కవిచంద్రుడు దేనిని గురించి యుపన్యసించునో సో అతనితోష చాదో వివరించెను. కవిచంద్రుడు విరోధాదేశములందు సంచారముచేసి వివిధవిశ్వవిద్యాలయములందలి విద్యార్థ్యరూపమును గ్రహించిరి. వారీయనుభవములను ప్రజలకు వారు వ్యక్తకరింపగలరు. వారు స్వయముగ గ్రహించియున్న యంశములను వ్యక్తకరింతురు. వృత్తివిద్య యెంత యవసరమైయున్నను, చిత్తోన్నతినీ సంస్కారమునకును నవనరమైయుండు విద్యను మానగూడదని పాశ్చాత్యులు గ్రహించిరి. మనముకూడ దానికి తగిన మార్గమును కనిపెట్టవలయును. జాతీయవిద్యార్థ్యమస్యను పరిష్కరించుటకు కాకూరకవి యత్నించుచుండెను. కావున వారు తెలుపబోవు అంశములు ప్రభోధకములుగ నుండగలవు.

చివీంద్రుడు తేచినిలువకుడెను. సభాసదులందు ఉత్సాహముపుట్టెను. సభాసదులు తమసంతోషమును, ఆమోదమును చప్పట్లవలననుగాక శాంతముగనుండి వినినయెడల తమకు సెక్కుమగ గౌరవించినవారలకును చివీంద్రుడు చెప్పెను. సంతోషమును, చప్పట్లతో ప్రకటించు ఆచారము పనికిరాదు. దానిని మానకొనలేను. పాశ్చాత్యులవలన నెన్నిటిలో మనము మానివేయుచుంటిమి. అట్లా గె డి యు ను. ఉపన్యాసకుడు తనయనుభవములను తెలుపు నని చాద రీతి న యుపన్యాసములో చెప్పియుండెను. జర్మనీ మున్నగు దేశములందలి విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థ్యరూపమును చెప్పవలసి తెలియింపడెను. చివీంద్రు డట్టిదేమియునుపన్యాసములో చెప్పవలచలేదు.

వా ఇట్లు ఆరంభములో ప్రసంగించి తాము వ్రాసికొని వచ్చిన వ్యాసమును చదువుట కారంభించిరి. గంటన్నరమకును ప్రజలు శాంతముగ నుండిరి. చివీంద్రుని వాక్యములను వారు శ్రద్ధతో వినుచుండిరి. ఉపన్యాసకుడు మధ్యకాలమున తెలివిన యొకటి పెండు యంశముల విషయమై సభ్యులకు నవ్వుపుట్టెను. అంతవరకును విగ్రహముకొని వినుచున్న వారికి కొంచెము శ్రమతగ్గెను. సభాసదులు చాల శ్రద్ధతో చివీంద్రుని వాక్యములను వినుటచే సభయంతయు నిశ్చబ్దమై యుండెను. వారియపన్యాసము లోని ముఖ్యవిషయములను క్రింద నుదహరించుచుంటిమి:—

పాశ్చాత్యదేశము లిప్పుడు ఉచ్చస్థితియందున్నాయి. వాటిక యుద్ధమునందును గ్రహించి దానిని సాధించుటచే ఆ ఉచ్చస్థితి కలిగెను. ఆకారణముచేతనే పాశ్చాత్యులు తమ మాటల లోకములో చెల్లించుకొనుచున్నారు.

వైర్యాగము వలన ప్రాచ్యులు ఉచ్చస్థితికి రాజాలరు. పాశ్చాత్యులు కనిపెట్టిన స్థూల జగత్తునందలి విషయములను, మానసికజగత్తును త్యజించుటచే నిది లభింపదు. అసితినుండి పూర్ణముగ విముక్తి యగుటకు పిలువలగును. స్థూలజగత్తును, అందలి భర్తములను యధార్థముగాని మిథ్యకాదు. కాన వానిని నిరసింప కూడదు. కావున స్థూలజగత్తునందు చేయవలసిన కార్యములను చేయవలెను. తేనియెడల ప్రత్యవాయము కలుగును. స్థూలజగత్తునందలి భర్తములను సెరవేర్చుటకు సంసిద్ధులై యుండనివారు చిగత తమ యవివేకము నంగీకరింపవలసివచ్చును. ప్రకృతియందలి భర్తములు చాల క్రూరుములై యుండును. మనజ్ఞానము పరిపూర్ణముగ లేనప్పుడు, జ్ఞానము నరిగినందునవచ్చుటకు ముత్రమే ప్రాకృతికభర్తములు అటంకముగ నుండును.

ఆ భర్తములను పాశ్చాత్యులు శతశతముకొనిరి. వారు జగత్సృష్ట్రమును శతశతముకొని జీవితమార్గమునందు కీక్రూగాములగుచున్నారు. పరిపూర్ణజ్ఞానమునకు వారు ముందరగపోయిరి. అందఱకుండు వాటికి ముందరగ భోజనము దక్కెను. మందగాములు పోవునప్పుటికి వేళమిగిలిపోయి యేమిలేకపోయెను. వారికి ఉచ్చస్థితి గాలిసాలుగరాకెను. వారు జ్ఞానము నాస్తిచివై పుణ్యముతో సాధనచేయుటచే లభించెను.

దృశ్యజగత్తునందలి విషయములు పరిపూర్ణమై యున్నవని మానవు లంగీకరింపజాలరు. దీనికి ఆధారభూతమున్న దనియు, దానినుండి జగత్తు పుట్టెననియు వా రెరుగుదురు. స్థూలజగత్తుకు వెనుక నేమున్నదో గ్రహించుటకే మానవు డాదికాలము నుండియు తంటాలుపడుచుం డె ను. జగత్తున కాధార భూతమైన చిచ్చు క్షీ ప్రకృతివృత్తివృత్తయ గతమై యున్నది. దాని పరిచయముకొరకు మానవుడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. మానవుడా సాధనమును నిర్ణయించుటకు యత్నింపుచున్నాడు. మొదట నతడు ఇంద్రజాలమును ఆశ్రయించెను. ఇంద్రజాలమువలన జగత్తు పుట్టివెరుగుచున్నట్లు మానవుడు తలంచెను. ఇంద్రజాలమువలన తాను లోకమునందు అసామాన్యకర్తృత్వమును పొంది రహస్యమును తెలిసికొనగలనని తలంచెను.

ఇంద్రజాలమునందు మానవుడుచేసిన పరిశ్రమచేక్రమముగ శాస్త్రము లేర్పడెను. మానవులు ప్రయోగములవలనను తర్కప్రమాణముల వలనను, మీమాంసలవలనను, అమోఘములైన ప్రాకృతికభర్తములు కొన్నిగలవని, మానవుడు నిర్ణయింపగలిగెను. జ్ఞానమునకును, జగత్తునకును సమన్వయము కుదురునట్లు చేయుటయే మానవుని పరమోద్దేశము. జ్ఞానమిప్పుడు ప్రకృతికాధారభూతమైన శక్తినిలువముపై ప్రసరించుచు, దానిభర్తములను కనిపెట్టుట గలిగెను. ప్రాకృతిక భర్తములను పాశ్చాత్యులందఱకుండు ముందుగ కనిపెట్టిరి. ఆభర్తములను గ్రహించిన వారై అజ్ఞానమును ప్రయోగించుకొని లోకమునందుచ్చస్థితికి రాగలిగిరి.

ఇంద్రజాలమునందలి నమ్మకము ప్రాచ్యదేశయుల కింకను పోలేదు. నిత్యకర్తృత్వములందీశ్వరసంకల్పము కలదని వారికింకను నమ్మకము కలదు. ఇట్లు నమ్మకమునుడుటచే జగత్తుకును తమకునుగల సంబంధమును వారు నిశ్చయముగ గ్రహింపలేదు. ప్రాచ్యదేశజులకింకను సంకయము లెన్నియో బాధించుచున్నవి. తామార్జించిన జ్ఞానమునందు తమకే నమ్మకము లేకున్నది. అందువలన వారికి తమయందు తమకు విశ్వాసము లేకున్నది. దృఢత్వము లేకున్నది. ఏకాగ్రచిత్తము పోయినది. సంకల్పమునకు అనుభవమునకు, జ్ఞానమునకు వ్యతిరేకమైనవారి మాటలను ప్రమాణముగా పెట్టుకొనుట తటస్థించుచుండెను. ఇట్టి స్థితిమందిరి కాదు. రాజకీయ, సాంఘిక సంక్షయము స్వాతంత్ర్యమును పొందుట కిందువలన సాధ్యపడెనున్నది.

మనకు “సామ్రాజ్యమును” భవనముదే ప్రసాదించియున్నాడు. తాను సృజించిన విశ్వభర్తమునందు ఆతడనుప్రతిష్ఠించియున్నాడు. దృఢవిశ్వాసముగలవా రెవరైనను, ఆభర్తసాధకులు గావచ్చును. కర్తవ్యమైయున్న యా “సామ్రాజ్యము”ను ఉపలబ్ధి పొందలేనివారు, భగవంతుడు త్యజించిన రాజ్యమును కపటవేషధారులచే నింపువారు లోకులచే పరాశరులై తిరస్కృతులగుదురు. మానవులకు తెలిసిన అమోఘమైన ప్రాకృతిక భర్తము, జ్ఞానము, విశ్వాసములవలననే బాహ్యజగత్తునందు స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు మనము పాశ్చాత్యుల గురుత్వము నంగీకరింపవలయును.

విద్యార్థులు పరివ్రేధికారులమీద వాగ్రహించు కొనుట వలన కాలహాసము కంటే ప్రయోజనము కనిపింపదు. వారి పేద తక్కించుకొనుటకు పరిశ్రమలో సెగ్గుటయే సాధనము. తమకు చేరువలో నున్న జ్ఞానము నంగీకరించి కర్మచేయుట చేతనే పాశ్చాత్యదేశజులప్రాబల్యము లేకుండ ప్రాచ్యదేశజులు చేసికొన గలుగుదురు.

పాశ్చాత్య దేశములలో మాచినదాని వలన నేను తృప్తి పొందితిని యని నన్ను అడుగక మానరు. నాకు తృప్తి కలుగలేదని నేను చెప్పయింటిని. భోహ్యజగత్తు నందలి భర్తములను వారు నరిగ నమ్మించుటచే కొంత సిద్ధికలిగెను. కాని ఆ సిద్ధివలన మనకు ధర్మతార్థము కలుగలేదు. శాస్త్రవిజ్ఞానము వలన లోకవికాసమున కవసరమయిన వ్యక్తిత్వమును పోగొట్టి, వివిధ మానవుల కుండవలసిన సంబంధమును పాడుచేయును. ప్రతిదానిని పాశ్చాత్యులు వృత్తిక మార్చిదానిని సంఘటికాసమునకు ప్రమాణముగ చేసిరి. కావున వారికి మానవుని కుండవలసిన వివిధభర్తములందు వారికి విశ్వాసము పోయినదని నాకుతోచుచున్నది. వారు భగ్గము, ఈ నిర్ణించుట యందు కుదుర్చుకొనెను. అత్యంతభగ్గము

వలన కలుగు ఆనందమును వారు పాడుచేసిరి. సృష్టికి నిలువమైన భర్తము నందు నమ్మకము పోయినపుడు వారు ఆత్మానందమును గోల్పోయి, చరితార్థమును మరిచి పోయెను. ఆకారణముచే వారికార్యములు ఉద్యమములు, చరితార్థమును కలిగింపజాలవు. వారు చేయుకార్యములవలన ప్రయత్న బాహుళ్యము గోచరించునేగాని వికాసము పూర్ణత్వమును కలుగవు.

ఇట్లు ఆత్మ చరితార్థమును పొందలేక పోవుటచే వివిధ జాతులకు ధేదభావము లంకురించెను. మాతృస్వము పుట్టెను. వివాదములు కలహములు కలిగెను. మానవు లొక సత్యము త్యజించిరిని లోకసంగ్రామమువలన వ్యక్తమయ్యెను. తగినంత కారణములేని దే నిట్టివిపుత్తు పుట్టలేదు. ఏ సత్యము నశించెనో ఆ సత్యమును గ్రహించుటకు పాశ్చాత్యదేశములందలి ప్రజాకంటలు యోచన చేయుచున్నారు. ఆయోచనయందు నిమగ్నులై వారు ప్రాచ్యదేశములవంక నిరీక్షించుచున్నారు.

అఖండమైన ఆత్మభర్తమునందు ప్రాచ్యులకు విశ్వాసమే కలదు. దానివలననే మానవులకు చరితార్థము కలుగును. ప్రాగ్దేశములనుండి పాశ్చాత్యులు భర్తము నేర్చుకొనలసినతరుణ మానస్సమయ్యెను. పాశ్చాత్యుల యాత్మకృపించిపోయెను. వారెన్నరచినసంఘభర్తములు లోపభూయిష్టములై యున్నవి. ఇప్పుడు లోకములో కనిపించుచున్న స్థితి యిది.

ప్రాచ్యప్రతిచి దేశములకు సంయోగము కలిగించుటకు ప్రతివారును కృషిచేయవలయును. ఆసంయోగమువలన మానవులందఱరేకము కాగలరు. ఆసమన్వయమును లత్యయం దుంచుకొనియే నేను విద్యార్థ్యరూపమును యోచించుచుంటిని. విద్యార్థ్యరూప నిర్ణయమునందీధర్మమును లత్యయం దుంచుకొనినయెడల రేపు కలుగవలసిన సమన్వయము సాధ్యముకాదు. రేపు మానవులందఱకును సమన్వయమును, సహచర్యమును కలిగినగాని వారు సత్యమును నిరీక్షింపజాలరు.

ఉపన్యాసము ముగిసిన వెనుక సభా సదులు తమ సంతోషమును ప్రకటించిరి.

నిన్నటిదినము బొంబాయి పూనానగరములకుమధ్య తంతిలేని తెలిఫోనువార్తలు పంపబడెను.

వైద్యకళాశాల బహు చతులు.

నిన్నటి దినము మంత్రి రామారాయణంగారి యధ్యక్షతవ్రీంద బంచిపెట్టబడెను.

అధ్యక్షులు

బహుచతులను బంచిపెట్టు పందగృహమున నిట్లు నుడివిరి. శ్రీవైద్యులు చాలవరు గావలసియున్నారు. ఆరోగ్యమును, అనగనుటకు గూడ శ్రీవైద్యులు గావలసి యున్నారు. కార్పొరేషను వారి చే ని యు టు తు లై న హెల్త్ విజిటర్లు-ఆరోగ్యపరిశీలకులు మంచిపనిని చేసిరి. శిశుమరణము చాలవరు హెల్త్ విజిటర్లు- ఇంటింటికీబోయి తల్లులకు ఆరోగ్యవిధానమును తెలియజేసిన తగ్గిపోవును. త్వరలో, ఇంకొక వైద్యకళాశాలను నిర్మించు విషయమును ప్రభుత్వమువారి లోచించుచున్నారు. అవి మదరాసులోను మరితర పట్టణముల యందు స్థాపించబడును. నవ అసిస్టంటు సర్జనుల జీతము 70 రూప్యములు ప్రభుమున ఇవ్వబడును. అసిస్టంటు సర్జనుల 200 రూప్యములు ఇవ్వబడును. విద్యార్థులు తమవృత్తికిని విశ్వవిద్యాలయమునకును గౌరవమును సంభాదించి రాజధాని ఆరోగ్యమును కాపాడిన మంత్రికి ఎంతయు గౌరవ ప్రదము. మంత్రియి, విద్యార్థులును సహకారభావముతో పని చేసిన రాజధానియందున్న ప్రతిభాగమునకు వైద్యసహాయము జేరును. ప్రజల యారోగ్యమే నా భారము. అజ్ఞాన ప్రభువ కార్యము.

అసహాయోద్యమమునుగూర్చి ప్రస్తావించుచు వైద్యవిషయమున అసహాయోద్యమమును గావించిన చాత్రకర్త వేరుగాదనిరి. గాంధీగారు వైద్యకళాశాలలను బహిష్కరించమని జెప్పినప్పుడు, మనకు వలయు వైద్యచికిత్ససహాయము ఇది గావనువచ్చును. వారెవరు ఆయనవిధానము నవలంబించలేదు. అట్లొనర్చిరని చేయునది వేరొందులేదు. అంతయు వివాదకరము. అట్లుచేయలేని ప్రజలు ఆరోగ్యమతులంగ మనగలరు.

జెనీవా, ఆగస్టు 17:— రహ్యదేశమునకు సహాయము చేయుటకు గాను ఏర్పడిన సభవారు హూహనాస్సన్ గార్డునుగాని లేకవరి ఇంకప్రతినిధులనుగాని కలవగుల ప్రదేశములందు ఆ సోదరదార్థములను గూర్చి రహ్యసభుత్వము వారితో సరియైన ఏ చాటములు జేయుట కు గాను పంపుటకు తీర్మానించిరి.

చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీ

చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీవారికి చెల్లింపవలసిన యింటిపన్ను చెల్లింపనందుకు ప్రాసిక్యూటర్ జేయబడి నిర్ణీత మొత్తము అపరాధము చెల్లింపనివో ఆరువారములు విడిశిక్ష విధింపబడిన ఆరుగురిలో మేమును కలము. మేముగాక తక్కిన మువ్వురకు ఆ స్త్రీ జప్తుచేయబడినది. మేము మువ్వురము గ్రామములో నుండుటచే కొంతమంది ఉద్యోగస్థులకు తలనొప్పి యెత్తుట సహజమే యై యుండవచ్చును. గాని యీ ఉద్యమకారకు లగు ముగ్గురు బ్రాహ్మణోత్తములు మాయందు పరిపూర్ణ ఆదరణము గలవారగుటచే మా మువ్వురను నిర్బంధించినగాని పేరాలలో యీ ఉద్యమము చెడదని నలహో యిచ్చుటయు అందునకు వల్లెయని వెయిడ్ చైర్ మన్ గారును పోలీసువారును మా శిక్ష ఆ మల్లలో పెట్టుట యవసరముగాన అరెస్టువారంటు వెంటనే పంపిమని కలెక్టరుగారికి వ్రాసినట్లును తెలియపెట్టెడిది. ఏతత్ శుభమువూర్తమునకు మేము యెదురు మాచు చుండుటచే మే మందున కేమాత్రము జంకముగాని యీసందర్భమునందు అధికారు లవలంబించిన విధానము మాత్రము గమనింపదగియున్నది. ఆరుగురికి శిక్ష విధించుట అందులో ముగ్గురిని ఆ స్త్రీజప్తుతో పడుటలు మాముగ్గురిని చెరసాలకంప నిశ్చయించుట ఏటివ్యాయమా పరికించండి. పాపము ఆగస్టు 1 లేదీ వెళ్లగానే జనము ఊరికి చేరుదురని చైర్ మన్ గారును గుటకలుమింగు చుండెదట. యీనెలలో జరిగించిన యేర్పాట్లవల్ల డిశంబరు ఆఖరునకై నను జనము గ్రామములకురారని నిశ్చయించుకొని మమ్ము గ్రామములో లేకుండా చేస్తే శీఘ్రములో జనము రాగలరని భ్రమపడిరట. మాసోదగ్రామస్థులు మమ్ము జయిలులోవుంచి ఉద్యమము నాశనము చేసి కొంచెలకు చేరువంతటి ద్రోహులు యెంతమాత్రము కారనియు ఏపదిహేను రూపాయలు కూలి డబ్బులో తీసికొను ఒక గ్రామోద్యోగియు యింకొక పనిలేని నామాలబ్రాహ్మణుడను చెప్పినంత మాత్రమున మీరు వారి నలహో ననుకరింపుచుండుట సమంజసము కాదనియు చైర్ మన్ గారికి విన్నవించుచున్నాను. మేము ద్రవ్యమునకాసించి యీయుద్యమమును నడుపుచుంటిమని ఆ మహా నెద్దలు మీతో పలుకుచుండెదట. ఇకముందు సంగతి యెట్లుండునోగాని యిప్పటికి మేము దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు తెచ్చిన రిలీఫ్ ఫండునుండిగాని లేక కాలగను ఫండు నుండిగాని వైసావైసను తీస్కొని యెరుగము. యిందువిషయమై మీరు సంశయమున్న కాలగను వారిని దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారిని లేదా రిలీఫ్ ఫండు దగ్గర వుంచుకొన్న పూటూరు వెంకటేశ్వర్లుగారిని అడిగి తెలుసుకొనమని వై నెద్దలకు కాస్తీ చెప్పండి. యిప్పుడు యీ కొండెక్కాడు అధికారులకు పరమావులైన నగుదురుగాక. మొదట మా గ్రామములో ఈ ఉద్యమము నాటిది యెవ్వరో బోలుపన్ను యివ్వకూడదని కట్టుబాటు చేయించిన దెవ్వరో రిజిస్టరు పోలీసులకు గ్రామములో వెచ్చము యివ్వకూడదని ఆనవెట్టిన దెవ్వరో చీరాలలో చుహాత్కూర్మ చెట్టువద్ద యీఉద్యమసంగతుకాథము తన గ్రామోద్యోగమైన పదితెదనని ప్రతిజ్ఞచేసినది యెవ్వరో ఈశ్వరునకే యొరుక - చీరాల పోలీసు సబు ఇన్ స్పెక్టరు రాజుగారి కరుక - తాత్కాలికముగ కార్యసిద్ధికోరకు వారిసఖ్యము నాసించినను మాటనిలుపుకొన్నది యెవ్వరో మనస్సులలో వైనను తెలియదా - ఇక యీ కథ కేమిగాని వారిని శాశ్వతముగ వుడమిపై నుండనిండు. ఉద్యమమును క్రుంకుటిచేస్తే తో పాడుచేయనిండు. గాని మేముమాత్రము శ్రీమఖములకోరకు నిరీక్షించుచు జయిలు యాత్రకు తయారుగా నున్నాము.

- 1. రావుల సీతారామయ్య.
- 2. పేరాల నాగేశ్వరావు.
- 3. రావుల కేశవయ్య.

పున్నీపుట్ జాన్స్ గారికాక

పూనా, ఆగస్టు 19:— పాశ్చాత్యదేశములందు మితత్వ బోధకు లగు పున్నీపుట్ జాన్స్ గారు సెప్టెంబరు 2 వ తేదీ నాటికి పూనాకు వత్తురు. ఆదివారము సాయంత్రము ఉపన్యాసించి, శనివారము మరియొక ఉపన్యాసము నిచ్చెదరు. శనివారముసాయంత్రము, ఆదివారము ఉదయము నగరనాయకులతో పున్నీపుట్ జాన్స్ గారు సంభాషించుచుండురు. ఆదివారము మధ్యాహ్నము బయలుదేరి వెళ్లుదురు.

మ్యూనిసిపల్ బోర్డు కేసు.

వైనిటాలు, ఆగస్టు 19:—భారతప్రభుత్వమునా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఆగస్టు 16 వ తేదీని ఆంగ్లదేశముందలి కామన్సునభలో ఈ కేసు ను గురించి ఆంగ్లప్రభుత్వము వారిట్లు ప్రకటించిరి. “యొద్దము జరుగు కాలమునందు ఒక లక్ష రూప్యములు వెలగల తంతిపగ్గములను ప్రభుత్వమువారికి సప్లయిచేయుట యందు మోసముచేయుటకు యత్నించిన కలకత్తా ఫిఫ్ డెస్సి మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో నలుగురిమీద కేసు చేయబడినది. కర్నా నీయును బ్యాంకురు జె.సి. డెస్ట్ యను కలకత్తా, వేటు, స్ట్రీంగరు అని నలుగురు. కర్నా నీ గారి మీద కేసు చేయగానే, అతని బ్యాంకు లో నిధన మంతయు వాటాదారులు తీసికొనిరి. డిపాజిట్లన్నియు తీసికొనిపోయెను. ఈ ప్రాసిక్యూటర్ నిలుపకుంటే బ్యాంకు మునిగిపోవుటయేగాక, కర్నా నీగారు భరించుచున్న 120 పార్శి కామిక కారాగారములుకూడ నాశన మగునని కలకత్తాలో సర్ థామస్ హాలెండుగారికి దెలిసెను. భారతపరిశ్రమలకు ద్రవ్యసహాయముచేయుటకుగాను స్థాపింపబడిన నూతన పార్శికామిక బ్యాంకును నాశనము గావించుటకు ప్రభుత్వము వారి ప్రాసిక్యూటర్ ప్రారంభించినారని ప్రజలు కొందరు తెలిచిరి. అందోళనపాచ్చెను. కర్నా నీగారికి తుట్టుకుదకు శిక్షవిధించెదరో, లేదో. శిక్ష విధించినయెడల, అతని ఆధీనముక్రిందనున్న పరిశ్రమలన్నిని రూక్షల మగును. శిక్ష విధించకున్న ప్రజల సామ్యును ప్రభుత్వమువారు దుష్ప్రయము చేసినారనుభవము ఎన్నుకొనబడును. సర్ థామస్ హాలెండుగారు రంతటకేసును ఉపసంహరించుకొనిరి. రాజప్రతినిధిగారి ఆజ్ఞ బటయకుండ నిట్లు చేసెను.

మందు గుండు సామానులను ప్రభుత్వము వారికి సప్లయ చేసినందులకు కర్నా నీగారు రిలీతులకు ప్రభుత్వమువారిమీద దావా చేసియుండిరి. ఈ విలీత్ కేసు లన్నవివరకు కేసును ఉపసంహరించుటకు వీలుగా దని సర్ థామస్ హాలెండు చెప్పచుండెను. కర్నా నీ అంతట తనవిలువేసులను ఉపసంహరించుకొనెను. అంతట సర్ థామస్ గారిట్లు చేసిరి.

మైకేలు, బ్లాకుబర్క్ (స్వాల్లింగు అండ్ కంపెనీవారు) మీదకేసుల విచారణ జరుగును. వేటు ఆంగ్లదేశమును జబ్బుగా నున్నాడు. స్ట్రీంగరు కదలిపెట్టబడినాడు. సర్ థామస్ హాలెండుగారు తమచర్యకు బాధ్యులమని దెలిసిరి కాద్యభారముచే రాజప్రతినిధిగారు అనుమతి బొందుటకు సర్ థామస్ గారికి వీలు లేకుండెను. తనపనిగాక బారన్సుగారి పనిని కూడ నతడు చేయుచుండెను.”

బిల్లింగ్స్ వార్డు మంపిన్ తంతివార్త

రెండేండ్లకుపైగా ఈ కేసు విచారణ జరుగుచున్నదనియు నిష్పక్షపాతియగు ఒక న్యాయమూర్తిని ఈ కేసును విచారించుటకు బంపవలయునని వేడుచు బిల్లింగ్స్ వార్డు రాజప్రతినిధిగారికి తంతివార్త నిచ్చెను.

కలకత్తా పరిశీలన సంఘమువారు

కేసును తీసివేయుట చాల అన్యాయమనియు, ప్రభుత్వమువారిచర్య తమకు సమ్మతముగా లేదని భారతప్రభుత్వము పోలికి వ్రాసిరి.

దినితాలూకాలో కల్లుపాటలు రద్దగుట:—తొలుత ప్రభుత్వనేవకుల ప్రోత్సాహమువలన నేమి తదితరకారణములచే నేమి, దాదాపు నలుబదిదుకాణములు పాడబడినను పాటదారులు నేడైనూ ప్రజాశక్తిని, గుర్రెరింగి పాటలను గద్దుపరచుకొనుచుండుట ప్రశంసాస్పాతము. కారతరం వాస్తవ్యులగు కానూరి చిన వెంకట దాసయ్యగారును, మా తాలూకాలో అసహాయ్యమ ప్రచారము చేయుట వలన యిప్పటివరకు ౧ వెలివోలు, ౨ నడవదురు, 3 సాగోలు ర కొడారి గి అవనిగడ్డ ౬ నాగాయి తిప్ప గ్రామముల పాటదారులు తమ పాటలను రద్దుచేసుకొంటిమని జిల్లాధికారులకు ఆర్జీలు పంపుకొని మిగిలిన పాటదారులకు మార్గదర్శకు లైరి. కొలదిదిములలో మిగిలిన దుకాణ పాటదారులు నైతము తమపాటల రద్దు పరచుకొను నూన నలు గానవచ్చుచున్నవి. అసలు పాడని దుకాణములకు యీ నెల 17 వ తేదీని అవనిగడ్డలో తిరిగి పాటలు జరుగును.

సత్యవల్లి తాలూకా పార్లెస్సు సమ్మెకట్టు ౨-౩ వ మాస జనశః:—దుర్భుతినామ సంవత్సర శ్రావణ శుక్ల సోమవారం (8-8-21) తేదీన నర్సారావుపేట తాలూకా నకరికల్లు గ్రామమున శ్రీయంత గార్లపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.

మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు బెజవాడలో కృష్ణాపుష్కర దినములలో ఈ నెల 22 వ తేదీ లగాయిత, సెప్టెంబరు నెల ౩0 వరకు వ్రతదినము నాటకములు ప్రదర్శన మొనరింతురు. ఈ నెల 22 వ తేదీ సోమవారమురాత్రి

సాని త్రినాటకము ప్రదర్శన మొనరింతురు. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.


అమూల్యగ్రంథములు (1) ఆర్థకాత్రము వెల రూ 1-4-0; (2) స్వరాజ్య దర్పణము 0-8-0; (3) యుగంధరవిజయము(నవల) రూ 2-4-0 (4) పద్మిని (నవల) 1-4-0; (5) రామతీర్థని జీవితము 0-8-0. యం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో., నెల్లూరు.

స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు రాగతాళములు, మాది మట్టు గల 50 కీర్తనలు 0-4-0

దేశీయ కీర్తనలు చాతీమగీతములు, గ్రాత్రము గల 40 కీర్తనలు 0-3-0

దేశీయ పదము చక్కరి పాట. 260 చరణములు. అక్షరవివరములు 0-2-0 ఈ మాడు శుభ్రముగా పి.సి. వ్యారా 0-14-0 అవును.

టి.వి. నుబ్బారావు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.



ఒరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్. 1874 సం. స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి. మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్

ఘట్టము రూ 5,46,00,000 పైగానే యున్నది. 19౨0-౨౧ సంవత్సరము నందు వరుంజడి 91,03,388-0-11 ఇత్వలూ జరుగుచున్న అమ్మూ రెన్సుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3 మునుపటికంటె ఇత్వడు పాలిసి దార్లుకు జాస్తిగా చెల్లించిన మొత్తము 6,50,00,000 ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు నీజంట్లూ కావలయును. వారు అనుభవ శాలిండుగ నుండ వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును. ధరభాన్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు. 67౩

Apply to:— F. E. Vaid Esq, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras

దంతచూర్ణము వెల డబ్బీ 1-౩ 0-2-0 12-౩ రూ 1-4-0 ఈ దంతచూర్ణముతో కండ్లుతో ముటువలన గట్టితమము ఉన్నట్లండి రక్తము కారవండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. కండ్లు ముక్కుముతకెల్లగా నుండును. అనేకులవల్ల శ్రీతిలో నా నాడబడుచున్నది. అమృతాంజనండిపో, శి, తంబు శెట్టినిధి, మదరాసు

జర్మనుల వర్తక వికాసము

ఆంగ్లేయులతో నెక్కువపోటి

జర్మనులు సరకులను తక్కువ ధరలకమ్ముచుండుట

బ్రహ్మాండమైన యెత్తులు

జర్మనుల జీవనమునందు వర్తకవికాసమెట్లున్నదో లండనులోని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక గొప్ప జర్మనుల వివరమును వివరించెను. జర్మనులదృష్టి పరిశ్రమకార్యములందు నిమగ్నమైయున్నది. ఒక నిమిషమైనను కాలహరిణముచేయును క్రొత్తవారును కృషిచేయుచున్నారు. యజమానునికిని సేవకునకును ఉండవలసిన సదభిప్రాయము కుదురుటచే వ్యయముభిక్షముకాని వస్తువులు కారుచౌకగ తయారుచేయుటకు వీలకలుగుచున్నదినియు, జర్మనువస్తువులలో లోకమునిండిపోయే యెత్తువచ్చుచున్నదనియు, ఇతరులకంటె వారు తక్కువధరలకు విక్రయింపగలరనియు అభిప్రాయము వ్రాసియుండెను. వారు ముఖ్యముగ నాంగ్లేయులతో పోటీకివత్తురట.

మే 16:

లోకములోని ప్రతిదేశమునను జర్మనులు ఆంగ్లేయుల కంటె తక్కువధరలకు సరకుల నమ్ముచున్నారు. జర్మనుల పోటీనే ఆంగ్లేయులకు సరకులకు సరకులకు నిలవ నీడ లేకుండ పోవుచున్నది. డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రికయొక్క జర్మనుల వివరమును వర్ణించెను. జర్మనులు చేయుచున్న ప్రయత్నములను ఆయన దివ్యముగ క్రింద చిత్రించెను.

ఒకరిని గురించి నాకన్నయో సంగతులు జ్ఞాపకమున్నవి. ఆయన పోటీగను, లావుగనుండును. ఆయన నల్లటిబట్టలు కట్టుకొనుచుండును. జర్మనులొని దివ్యమైన భోజనగృహపు మేడ మెట్లు దిగవచ్చుమండ నే నాయన మొదట చూచియుంటిని. ఆయన మేడమెట్లుదిగుచు చాచుతో గోళ్లలోనిమట్టిని తీసికొనుచుండెను. తరువాతకూడ నెన్నియోసారు లాయనను చూచితిని. ఆయన కోడిగొడ్డు పాలుత్రాగుచుండగ చాలసార్లు చూచియుంటిని.

భోజనముచేసి ఆయన మేడమీద తానుబసచేసిన గదిలోనికి పోయెను. ఆపుడాయన విషయమై గుసగుసలు బయలుదేరెను. “నూచారా పూర్వోగో స్తీస్నేను వేల్లియున్నాడు. నల్లి పదిటలు సంపాదించుటకు యెత్తుచేయుచున్నాడు.” జర్మనీలోని పరిశ్రమలకు స్తీస్నేను మొనగాడై యున్నాడు. ఆయనయు కొందరు కలిసి, వివిధపరిశ్రమలను నిగహించుచున్నారు. లోకములోని వర్తకములయందు వారిచేతిలో నుండును.

స్తీస్నేను చేతులలో 1240 కంపెనీ లున్నరట. ఆకంపెనీల మూలధనము 500,000,000 కాసులకువైగ నుండును. పదిహేనుటలుమందొక పైగా పనిచేయుచుండురు. ఆకంపెనీలలో తయారుచేయని వస్తుసాగుగియే లేదు. యధావిరామము జరిగిన వెనుక ఆయన వైకార్యమును ప్రారంభించెను. హిందోజులకు లాభమిచ్చుటకుండు బ్రహ్మాండమైన యెత్తువేసెను.

జర్మనీలోని పాటకపుణమును చాలబాదువుగ నున్నారు. వారు చాలత్యాగము చేయుచున్నారు. వారు ముక్కువగ పనిచేసి వస్తువులను తయారుచేయుచున్నారు.

వారుగోజు 4-45 నిమిషములకులేచి తమతోటలో నొక గంట పనిచేసి పూర్వకరీకినినితో పోవుదురు. పూర్వకరీకివెల్లి బుద్ధి పూర్వకముగ పనికిదిగును. ఏమియు వ్యర్థముగాకుండ చూచుకొనును. యధాప్రకారము వ్యర్థముగ నుండకుండ నిరంతరము దగ్గరనుండి వస్తువులను తయారుచేయును. చల్లి సాయంకాలము 6 గంటలకు ఇంటికి చేరును. బాగానీకటిపడేవరకు తనతోటలో పనిచేసికొనును.

ఇంగ్లండులో తయారుచేసిన దానికంటె చౌకగ ఉక్కును వారు తయారు చేయుచున్నారు. యజమానులను, పనివాండ్లను సఖ్యపడి యుద్ధమునకు పూర్వ మున్నస్థితికి వచ్చుచున్నారు.

సాటున కూలివాని కూలి గంటకు ఆరు అణాలున్నది. ఇంక ఆంధ్ర యుక్కుపటాలి కానేకాదు. ఆంగ్లేయపనివా డెట్టుచెయ్యబాలడు. ఇంగ్లీషువాని కూలికంటె జర్మనువాని కూలి చాలతక్కువ. అందుచేత వస్తువులు చవుక.

ఇటీవల చేతులుపునుగో నొక విశేషము జరిగెను. జర్మను స్త్రీమరు సగుతులు వేసికొనివచ్చెనుట. అందులో వివిధవరకు లున్నవి చెప్పిరి. అయితే వీనిధరలు ఆంగ్లేయమునందొక వచ్చిన సరకుకంటె రూపాయకు అర్ధరూపాయ తక్కువగ నున్నది.

స్తీస్నేనుగాక మరి యెదుగురు మొనగాండ్లుకూడ నున్నారు. స్తీస్నేనుగారి వశమయందొని పరిశ్రమలను వారు వదువుచున్నారు. వారిచేతులలో నెన్నియో ప్యాక్టరీలున్నవి. వారి మూలధనము 150,000,000 కాసు లుండును. వారు క్రొత్త ప్యాక్టరీలను కొనుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములన్నియు యేకముఖమున నడుచుటకు యత్నించుచున్నారు. వారు దేశములో యెక్కువ ఉచ్చదశకు వచ్చుటచే యింక యెక్కువ యజకాశము లేనందున వారిదృష్టి యితరదేశములకు ప్రసరించి ఆస్తియా పోలండుదేశములలో ప్యాక్టరీలను కొనుచున్నారు. పూర్వమువలెనే వారు తమ ప్రాబల్యము నిరంతరము లలో నెమ్మదిగ వ్యాపింపజేయుచున్నారు.

స్తీస్నేను జర్మనులో నెన్నియో భోజనశాలలను పెట్టించెను. ఒక భోజనశాలలో పెద్దపెయిటరు నాదగ్గరకు వచ్చి ఒక మంగళకర్తిని చూపించెను. కత్తి ఖరీదు టోకున ఏడణాలగునని ఆతడు చెప్పెను.

ఇటువంటివి యేడాదికి 2,000,000 కట్టులు తయారు చేయుటకు 30,40 ప్యాక్టరీలున్నవి. మామూలుగ వారి సరకును విక్రయించేవారికి అన్నికట్టులు విక్రించుట తెమలక మధ్య వారిచేత విక్రయింపించుచున్నారు. పెద్దపెయిటరు గోజు ఆంగ్లేయులను చూచును గనుక అతడు చాలతక్కులను విక్రయింప గలుగుచున్నాడు.

పెయిటరు తనమట్టుకు తా నేదో లాభము చూచుకొనును. మాడుతాళాల ముక్కానికి వీనిని పెద్దవర్తకులు టోకున విక్రయించు చున్నారు.

చాల చవుకగ తయారుచేసిన వస్తువుల నెన్నిటినిో నేను చూచినాను. ఇతరదేశముల ధరలకంటె వానిధరలు చాలతక్కువగ నున్నవి. కొన్ని వస్తువులను జర్మనీలోనే గాని ఇతరదేశ తయారుచేయుటకు వీలులేదు. అందుచేత వానిని కొనుటకంటె వేరు గత్యంతర ముండదు.

ఇప్పుడు జర్మనీలో సేన నావికాదళము తగ్గించివేయుటచే జనమందరను వస్తువులు తయారుచేయుటకు దొరుకుచున్నారు. ఇప్పుడు పని ముమ్మరముగ ప్రారంభమయ్యెను. యుద్ధమునకు పూర్వమున్నస్థితి వచ్చుచున్నది.

బ్రీమెనురేవులో పూర్వపు వర్తకములో 60 వంతులు తిరిగి సాగుచున్నది. హంబర్గులో నిల్వై, ఎనిమిదినెలలలో పూర్వముకంటె మించిపోవుటకు కూడ. బ్యాంకులు కూడ బాగా వికసింపుచున్నవి. వారిపెట్టుబడిమూలముననే లోకుల వర్తకమును తమవర్తకులు నులుముటకు వీలు కలుగుచున్నది.

రైళ్లుకూడ మామూలుగనే నడుచుచున్నవి. ఇప్పుడు లోపములు తీరుచున్నవి.

సరే విశ్రదేశములలో కూలీలు నిద్రించుచున్నారా? జర్మనులు లేచి దివ్యముగ పనిచేయుచుండ వారేమి చేయుచున్నారు?

భారతదేశపు రాయబారులు

సిమ్లా, ఆగస్టు 19:—ఆంగ్లే అధిని వేతదేశములందును, పరదేశములందును భారతదేశపు రాయబారులను బంపు విషయమై నాలోచించుటకును, ఇట్టి కార్యనిర్వహణమునకు భారతీయులకు బోధనాభ్యసన మిచ్చుటనుగురించి విచారించుటకు ఒక కమిటీని నియమించవలయునని సర్ శివస్వామి అయ్యయ్యగారు హైందవ శాసన సభయందు దొకతీర్మానము నుపపాదించెదరు.

శ్రీమచ్ఛన్నసగరపాలక సంఘాధ్యక్షులగు
దివాన్ బహదర్
సర్. పిట్టి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠి
కెటి. వి. యే గారికి

మహాశయా! రమకు నా హృదయపూర్వక సుస్వాగతము నిందుమూలమున నర్పించుచున్నాడను. తమ కెన్నికార్యములున్నను వానినెల్ల వెదచిచేసికొని ఎన్నియో వ్యయప్రయాసల కొర్చి వృద్ధాప్యమున ఇంతదూర కేటించి నాముద్దు చెల్లింపబూనుట, మత్స్యరాక్తతేజస్వినీపాకంబున గలిగినదని భావించుచున్నాడను. తమతక్కుడ! నేనెక్కడ! నేను భవ్యుడనయినాడను! మీరాకవలన నేనేగాక, తమయెడ గురుభావ ముంచున స్మదాదు లందరు భవ్యులయిరనియు దరించినయు భావించుకొనున్నాడను. మావంటివారు మిమ్ముజూచి నేర్చుకొనవలసిన సద్విషయము లెన్నియో కలవు. మీరు సార్థకనామ లనుటయందతశయోక్తి అణుమాత్రము కన్పింపదు. స్వాగత్యాయోగ మధ్యసింపవలయునన్న మీయెద్ద కృతాప చేసియెత్తవలయును. దేశసేవావిద్య వర్ధింపవలయునన్న, మీయెద్ద ఉపదేశముపొందియే తీరవలయును. పరుల కుపకార మొనరించుట నేర్చుకొనవలయునన్న మీయెద్ద, శిక్షణ మొందియేతీరవలయును. పురపాలనా రహస్యములం దెలిసికొనవలయునన్న, దమయెద్ద మంత్రోపదేశముం బొందియే తీరవలయును. త్యాగరాయనుగీషి! మిమ్ముజూచి కాకపోయిన నాకే వైద్యాలయముం గట్టించి, ప్రజల యుపయోగార్థము సమర్పింప బుద్ధిపుట్టియుండునా? ఇయ్యది యుడుతభక్తి తా మొనరించిన భూనకార్యములయందు దీకార్యము గొప్పదికాదు. తమ సత్ప్రవర్తనలలో తీర జన్మచారిత్రము, ధర్మబుద్ధి, స్వాగత్యాయుద్ధి ఇత్యాది సుగుణభుంజులు అన్నదాదుల జీవచారిత్రములయందు దెట్టిమార్పులం గల్గించుచున్నవియో, లోకమునకు బ్రకటింపుటకయి నే నొనరించిన యాస్వల్యకార్యమును సాదృశ్యముకొనుట మనవిచేసికొనినాడనేకాని యాత్మగౌరవము కొనుటగాని ప్రీతికొనుటగాని కాదని నవినయింపవలయు విన్నవించుకొనుచున్నాడను.

దయామయా! మీ పుణ్యచారిత్రమును వర్ణింప నేసంతటివాడను? మహాకవులు సయితము, తమ సచ్చారిత్రముం బ్రశంసింప, సారస్వతమునక దగిన పదనాలము చాలమి యెడమెంచుచుండురని విందును. హృదయపూర్వకముగ గావించు నాయా యల్పసమ్మానమును, కవిరాజు లొనరించు సమ్మానమునుం బలె, భువిరాజు లొనరించు గౌరవములనుంబలె, స్వీకరించి, నన్నానందభరితుండేయం బ్రార్థించు చున్నాడను. నావంటివారు మీకొనరించు గౌరవ మేమిటిది? సత్కార మేమిటిది? ప్రజానాయక శిరోమణి! ఇంతదూరము రప్పించి, శరీరమును నొప్పించినందునకు మన్నింపం బ్రార్థించుచున్నాడను! నేనొనరించిన స్వల్పకార్యప్రారంభోత్సవమును, తమ శుభహస్తములచే నిర్వహింప జేడుకొను చున్నాడను! ఈ స్వల్పకార్య మాచంద్రార్కస్థాయి యయి మననట్లు ఆశీర్వదింపం బొరింబారి విన్నవించుకొనుచున్నాడను! చిన్ని పద్యరూపముం గైకొనిన, మద్భక్తి ప్రభుత్వ లిటనమర్పింపబడును! వానిం గనికరముతో స్వీకరించి, సన్ను దింప చిన్ని పూ లర్పించుచున్నాడను! మఱి, యీ సరిగపూలకంఠహారముం దమ కంఠమున నలంకరింప ననుజ్ఞ గొరుచున్నాడను.

- సీ. ఆత్మభరత్వంబు నాజన్మ మెఱుంగని
- యద్భుత స్వాగత్య త్యాగివీర!
- ఎవ్వరే మనుకొన్న నింతైన జంకక
- సత్యమే వచియించు సానువీర!
- పాలికపాలితుల బహు భంగుల నులింప
- దేశసేవ యెనర్పు దిట్టవీర!
- సగరపాలనమందుం బగతుర నైనను
- మెప్పింపగల యట్టి మేటివీర!
- గీ. నీకు నీవయెసాటిసూ నిర్మలాత్మ!
- పిట్టివంశాభిసోమ! ‘సర్’ బిరుద భామ!
- త్యాగరాజ్ఞామ! నిఖిలస ద్ధర్మకామ!
- ధరణిపరిలు మాచంద్ర తారకముగ!!!

చరాచర సమస్త సృష్టిస్థితి పరిభూతచేతస్కం డగు నాపరమశివుడు తమ కాయారాగోగ్య విశేషములం బ్రసాదింపగగాక యని యింకొక తడవ వానిని స్మరించుచు విరమించు,
గృంతకల్లు, }
20.8.1921. } భవద్విధేయుడు,
యమ్. హంపయ్య.

T. R. Ram Managing Director,

